

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 7 Tachwedd 2023

Teitl: Y Ddarpariaeth Addysg Ôl-16 mewn Ysgolion

Pwrpas yr adroddiad: Er penderfyniad

Er: Penderfyniad

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:

Y Cyngorydd Wyn Thomas, Aelod Cabinet ar gyfer Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau

Cyflwyniad

Cytunwyd yng nghyfarfod o'r Cabinet a gynhaliwyd yn rhithiol ar 11 Ionawr 2022 y byddai'n amserol cynnal adolygiad o'r ddarpariaeth ôl-16 yng Ngheredigion.

Bwriad yr adolygiad oedd darparu dadansoddiad ac arfarniad o'r sefyllfa gyfredol o ran darpariaeth ôl-16 yng Ngheredigion a nodi opsiynau cynaliadwy i'r dyfodol, ynghyd â'u manteision ac anfanteision posib.

Nod yr adolygiad oedd i:

- greu set o egwyddorion cytûn a oedd yn ddysgwr-ganolog
- gynnig ystod o opsiynau hygyrch a chynaliadwy gan sicrhau bod llais y dysgwr, llywodraethwyr, rhieni, penaeithaid a swyddogion yr Awdurdod Lleol yn rhan annatod o'r broses
- sicrhau bod ystyriaeth lawn wedi ei rhoi i ganfyddiadau ac argymhellion adolygiadau cenedlaethol Estyn a chefnidir polisi presennol Llywodraeth Cymru gan gynnwys y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol
- rhoi ystyriaeth i wledigrwydd a goblygiadau ôl-troed carbon

Yn ogystal, roedd yna gyd-destun ehangach i'r adolygiad hwn, sef:

- Penderfyniad Llywodraeth Cymru i sefydlu Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY) a fydd yn gyfrifol, ymhlith materion eraill, am strategaeth, cyllido a goruchwyllo'r sector addysg bellach, gan gynnwys colegau a chweched dosbarth ysgolion
- Adroddiad Thematig Estyn ar Bartneriaethau ôl-16 (Ionawr 2021)
- Y cyfleodd a geir drwy Bargaen Dwf Canolbarth Cymru, y Strategaeth Economaidd a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer anghenion a sgiliau gweithlu'r dyfodol a rôl ganolog y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol (RSP) yn y broses o gasglu a dadansoddi'r wybodaeth
- Yr angen i sicrhau cynnig galwedigaethol eang ac o ansawdd, ynghyd ag arlwy ehangach o bynciau Safon Uwch, a fydd yn caniatáu i ddysgwyr ddilyn cyfuniadau gwahanol o bynciau ac arbenigo yn eu diddordebau, waeth ble maent yn byw yn y sir

- Adroddiad Estyn - Adolygiad o'r cwricwlwm 16-19 presennol yng Nghymru (Hydref 2022)

Cytunwyd y dylid ystyried creu set o "egwyddorion cytûn a oedd yn ddysgwr ganolog", er mwyn sicrhau bod llais y dysgwyr, llywodraethwyr, rhieni a phenaethiaid yn cael lle canolog yn yr Adroddiad.

Lluniwyd chwech egwyddor sef –

- 1) Dylid blaenoriaethu anghenion y dysgwyr tros unrhyw anghenion sefydliadol.
- 2) Dylid cynnal a gwella ymhellach y safonau cyffredin uchel a welwyd yn ysgolion Ceredigion.
- 3) Dylid sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr ar draws y Sir o ran y cynnig, y cyngor ac arweiniad, gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y patrwm dysgu a'r mynediad at gefnogaeth. Mae hyn yn cynnwys sicrhau cefnogaeth bwrpasol ac arbenigol ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol gan sicrhau continwwm addysg ar eu cyfer yn absenoldeb ysgol arbennig yn y Sir.
- 4) Dylid cryfhau'r cynnig yn y Gymraeg i fod o leiaf yn gyson â'r cynnig yn y Saesneg er mwyn cynyddu'r nifer o siaradwyr Cymraeg yng Ngheredigion a chyfrannu at weithlu a chymuned ddwyieithog.
- 5) Dylid sicrhau mynediad i ystod eang o gyrsiau academiaidd a galwedigaethol o safon uchel gan gynyddu argaeledd presennol cyrsiau galwedigaethol i ddisgyblion ym mhob rhan o'r Sir.
- 6) Dylid sicrhau bod llywodraethiant y ddarpariaeth ôl-16 yn hyrwyddo'r egwyddorion uchod, yn ystyried prosesau gwella ansawdd strategol, yn sicrhau bod gwariant yn cael ei gadw gymaint â phosib oddi mewn i'r gyllideb ôl-16 ac yn caniatáu gwneud penderfyniadau sydd yn rhoi ystyriaeth i gynaliadwyedd amgylcheddol ac ôl-troed carbon.

Darn allweddol o'r adolygiad oedd casglu barn grŵp eang o randdeiliaid. Anfonwyd arolygon allan i grwpiau allweddol, sef dysgwyr, rhieni/gofalwyr, athrawon a chyflogwyr a derbyniwyd cyfanswm o 1,306 o ymatebion gan yr unigolion hyn. Yn ogystal, cynhaliwyd cyfweiliadau gyda chynrychiolwyr o ddarparwyr addysgol, yr awdurdod lleol a phartneriaid eraill.

Dadansoddwyd yr ymatebion a gosodwyd yr ymatebion o dan chwech prif thema sef-

- Dewis eang
- Iaith
- Lleoliad
- Cysylltiadau byd gwaith
- Cydweithio rhwng ysgolion neu sefydlu canolfannau rhagori
- Athrawon a chyngor da, di-duedd

Y cam dilynol oedd i ystyried y sefyllfa gyfredol h.y. niferoedd disgyblion, y sefyllfa gyllidol, yr ystod / dewis o bynciau sydd ar gael i'r dysgwyr ayyb, ac i lunio opsiynau i'w hystyried a fyddai'n edrych ar fanteision ac anfanteision yng nghyd-destun yr egwyddorion.

Yn gryno, mae'r Adolygiad yn gofyn barn am bedair opsiwn posib sef:

Opsiwn 1: Cynnal y Sefyllfa Gyfredol

Opsiwn 2: Datblygu'r Sefyllfa Gyfredol

Byddai darpariaeth ôl-16 yn parhau ar y 6 safle presennol. Byddai'r 6 Bwrdd Llywodraethol presennol yn parhau efo'u rolau presennol o ran llywodraethiant hyd at 16 ond yn cytuno efo'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol a fyddai'n rheoli cyllideb ôl-16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cyd-gynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill.

Opsiwn 3: Darpariaeth mewn rhai ysgolion

Byddai'r opsiwn hwn yn ddatblygiad o Opsiwn 2 uchod. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 ar un neu fwy o safleoedd. Yna, megis yn Opsiwn 2, byddai'r Byrddau Llywodraethol hynny yn parhau efo'u rolau presennol o ran llywodraethiant tan oed 16 ac yn cytuno efo'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol fyddai yn rheoli cyllideb ôl-16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cyd-gynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill. Byddai'r Bwrdd hefyd yn gyfrifol am fonitro ansawdd y ddarpariaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Lleol a'r darparwyr ar gyfer gwella.

Opsiwn 4: Un Ganolfan

Byddai'r opsiwn hwn yn cynnig newid mwy pellgyrhaeddol. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 bresennol a sefydlu Canolfan Ragoriaeth, yn cynnwys ystod o bartneriaid, ar un neu fwy o safleoedd daearyddol addas. Byddai Corff Llywodraethol sydd yn annibynnol o'r ysgolion yn gyfrifol am y cyllid a'r cwricwlwm ac yn penodi nifer fechan o staff craidd ar gyfer llywio a rheoli'r gwaith.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam

Amherthnasol ar hyn o bryd

Crynodeb o'r Aseiad Effaith Integredig:

Hirdymor:	Amherthnasol
Cydweithio:	Amherthnasol
Cynnwys:	Amherthnasol
Atal:	Amherthnasol
Integreiddio:	Amherthnasol

Argymhelliad / Argymhellion:

- 1. Nodi cynnwys yr Adroddiad – 'ADOLYGU'R DDARPARIAETH ÔL-16 YNG NGHEREDIGION'.**
- 2. Cynnal Astudiaeth Ddichonolrwydd er mwyn rhoi ystyriaeth fanwl i Opsiwn 2 ag Opsiwn 4 yn yr Adolygiad.**

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:

- 1. Cabinet i nodi cynnwys yr Adroddiad.**
- 2. Ystyried ymhellach manteision ac anfanteision Opsiwn 2 ag Opsiwn 4 yng nghyd-destun y chwech egwyddor.**

Trosolwg a Chraffu:

Cytunodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu i argymhell i'r Cabinet y dylai'r Gwasanaeth Ysgolion a Dysgu Gydol Oes gynnal Astudiaeth Ddichonolrwydd er mwyn rhoi ystyriaeth fanwl i Opsiwn 2 ac Opsiwn 4 yn yr Adolygiad, fodd bynnag dylid hefyd ystyried Opsiwn 3 pe na bai'r wybodaeth a ddarparwyd ar gyfer Opsiwn 2 a 4 yn hyfyw.

Fframwaith Polisi:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Goblygiadau cyfreithiol:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Goblygiadau staffio:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Goblygiadau eiddo / asedau:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Risg(iau):

Amherthnasol ar hyn o bryd

Pwerau Statudol:

Amherthnasol ar hyn o bryd

Papurau Cefndir:

Amherthnasol

Atodiadau:

Atodiad 1- Adroddiad - ADOLYGU'R DDARPARIAETH ÔL-16 YNG NGHEREDIGION

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:

Elen James, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Dysgu Gydol Oes a Clive Williams,
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion

Swyddog Adrodd:

Elen James, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Dysgu Gydol Oes a Clive Williams,
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion

Dyddiad:

16-10-2023

ADOLYGU'R DDARPARIAETH ÔL-16 YNG NGHEREDIGION

Haf 2023

Cynnwys

1. Cefndir a chyd-destun
2. Egwyddorion cytûn
3. Sail y dystiolaeth
4. Dadansoddiad o'r ymatebion a dderbyniwyd
5. Sefyllfa gyfredol
6. Dadansoddi'r egwyddorion yng nghyd-destun y sefyllfa gyfredol
7. Niferoedd disgyblion chweched dosbarth
8. Y sefyllfa gyllidol
9. Opsiynau i'r hystyried
10. Ystyriaeth o'r gwahanol opsiynau yng nghyd-destun yr egwyddorion

Darpariaeth ôl-16 yng Ngheredigion

1. Cefndir a chyd-destun

Bwriad yr adolygiad hwn yw darparu dadansoddiad o'r sefyllfa gyfredol o ran darpariaeth ôl-16 yng Ngheredigion a nodi opsiynau cynaliadwy i'r dyfodol, ynghyd â'u manteision ac anfanteision posib.

'Sefydlu briff a chynnal adolygiad o addysg ôl-16 i'w gyflwyno i'r Cabinet' gyda'r rheswm am y penderfyniad wedi'i gofnodi fel 'cael dadansoddiad ac arfarniad diweddar o'r ddarpariaeth ôl-16 yn y sir.'

Bwriad yr adolygiad oedd:

- creu set o egwyddorion cytûn sydd yn ddysgwyr-ganolog
- cynnig ystod o opsiynau hygyrch a chynaliadwy

ac wrth wneud hynny ein bod yn:

- sicrhau bod llais y dysgwyr, llywodraethwyr, rhieni, penaethiaid a swyddogion yr Awdurdod Lleol yn rhan annatod o'r broses
- sicrhau bod ystyriaeth lawn wedi ei rhoi i ganfyddiadau ac argymhellion adolygiadau cenedlaethol Estyn a chefnidir polisi presennol Llywodraeth Cymru gan gynnwys y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol
- rhoi ystyriaeth i wledigrwydd a goblygiadau ôl-troed carbon

Mae cyd-destun ehangach i'r adolygiad hwn yn ogystal, sef:

i) Penderfyniad Llywodraeth Cymru i sefydlu **Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY)**¹ a fydd yn gyfrifol, ymhlith materion eraill, am strategaeth, cyllido a goruchwyllo'r sector addysg bellach, gan gynnwys colegau a chweched dosbarth ysgolion. Cyfrifoldebau'r CADY fydd:

- diogelu buddiannau dysgwyr, a sicrhau bod dysgu galwedigaethol a dysgu academaidd yn cael yr un parch
- sicrhau bod addysg a hyfforddiant yn fwy cydnaws ag anghenion cyflogwyr

¹ <https://llyw.cymru/comisiwn-addysg-drydyddol-ac-ymchwil>

- monitro perfformiad a llywodraethiant ar yr un pryd ag amddiffyn rhyddid academaidd sefydliadau
- monitro a hybu gwelliant ymysg darparwyr addysg a hyfforddiant
- cymryd dull gweithredu system gyfan ar gyfer cyllido ymchwil ac arloesi, gyda'r gallu i ddarparu cyllid i ystod eang o sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch
- cynyddu'r addysg drydyddol sydd ar gael yn Gymraeg ac annog unigolion i ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.

Y bwriad yw bydd awdurdodau lleol yn cytuno i gytundeb â'r Comisiwn ar sut mae ariannu yn cael ei ddefnyddio. Yn ogystal, bydd cyfrifoldeb strategol gyda'r Comisiwn i sicrhau cyfleusterau addas ar gyfer addysg 16 i 19 mlwydd oed. Bydd gan y Comisiwn yr hawl i gyfeirio awdurdodau lleol i derfynu neu ddechrau darpariaeth chweched dosbarth mewn ysgol neu ardal penodol. Bydd y Comisiwn yn weithredol o fis Medi 2023.

- ii) **Adroddiad Thematig Estyn ar Bartneriaethau ôl-16² (Ionawr 2021)** sydd yn cynnwys yr argymhellion canlynol:

Dylai ysgolion a cholegau:

- sicrhau gwaith partneriaeth cryf i ddatblygu darpariaeth gydweithredol â darparwyr eraill lle mae hyn yn helpu i wella ansawdd neu ehangu dewis
- sicrhau bod darpariaeth ôl-16 a gyflwynir mewn partneriaeth â darparwyr eraill yn cael ei hategu gan gytundebau ysgrifenedig o gyfrifoldebau, ac y caiff ei chynnwys yn llawn o fewn prosesau cynllunio gwelliant
- sicrhau bod cyngor ac arweiniad i ddysgwyr yn ddiudedd, yn canolbwyntio ar anghenion dysgwyr, ac yn cael ei lywio gan y ddarpariaeth, y safonau a'r gefnogaeth sydd ar gael i'r holl ddarparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16 lleol

Dylai awdurdodau lleol:

- sicrhau bod cynllunio strategol yn cynnwys y gymuned ehangach o ysgolion a cholegau lleol
- gweithio gyda cholegau ar weithgareddau dysgu proffesiynol ar y cyd, lle bo'n briodol

² <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2021-08/Post-16%20partnerships%20cy.pdf>

- gweithio gyda cholegau i sicrhau bod ystod addas o ddarpariaeth ôl-16 ar gael yn lleol trwy gyfrwng y Gymraeg
- iii) Y cyfleodd a geir drwy **Bargen Dwf Canolbarth Cymru**, y **Strategaeth Economaidd**³ a'r **Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol**⁴ ar gyfer anghenion a sgiliau gweithlu'r dyfodol a rôl ganolog y **Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol (RSP)** yn y broses o gasglu a dadansoddi'r wybodaeth
- iv) Yr angen i sicrhau **cynnig galwedigaethol** eang ac o ansawdd, ynghyd ag **arlwy ehangach o bynciau Safon Uwch**, sy'n caniatáu i ddysgwyr ddilyn cyfuniadau gwahanol o bynciau ac arbenigo yn eu diddordebau, waeth ble maent yn byw yn y sir
- v) Ers i'r gwaith ddechrau ar yr adolygiad, cyhoeddodd Estyn adroddiad pellach yn y maes, **Adolygiad o'r cwricwlwm 16-19 presennol yng Nghymru**⁵ (*Hydref 2022*). Mae'r argymhellion sydd yn deillio o'r adroddiad hwn yn cynnwys:

Dylai darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16 weithio gyda'i gilydd i:

- sicrhau bod yr holl ddysgwyr yn cael cyfle teg i fanteisio ar opsiynau galwedigaethol, a bod yr opsiynau hyn yn cael eu gwerthfawrogi fel opsiynau addysg gyffredinol
- sicrhau bod yr holl ddysgwyr yn cael cyfle teg i fanteisio ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg
- sicrhau bod yr holl ddysgwyr yng nghyfnod allweddol 4 yn cael gwybodaeth, cyngor ac arweiniad diduedd sy'n cwmpasu'r holl opsiynau ôl-16 sydd ar gael yn eu hardal leol

³ <http://tyfucanolbarth.cymru/article/10704/Bargen-Dwf-Canolbarth-Cymru>

⁴ <http://tyfucanolbarth.cymru/partneriaethsgiliaucanolbarthcymru>

⁵ https://www.estyn.gov.wales/system/files/2022-10/Adolygiad%20o%E2%80%99r%20cwricwlwm%2016-19%20presennol%20yng%20Nghymru_0.pdf

ac, yn fwy cyffredinol, bod angen:

- sicrhau bod darparwyr yn cydweithio mwy i gynnig cyfle i ddysgwyr ddilyn ystod ehangach o gyrsiau na'r hyn y mae darparwyr unigol naill ai ddim yn ei gynnig, neu yn ei gynnig, ond nad ydynt yn cael eu cynnal oherwydd niferoedd isel (gan gynnwys darpariaeth cyfrwng Cymraeg)

Yn ogystal â'r uchod daeth yn amlwg yn ystod yr adolygiad, mewn sgysiau gydag uwch swyddogion ac aelodau etholedig bod y rhagolygon economaidd ar gyfer yr awdurdod, yn arbennig yng nghyd-destun canfyddiadau cyfrifiad 2021, ddim yn addawol a bod rhesymoli gwasanaethau yn anorfod. Nodwyd diffyg sicrwydd am gynladwyedd haelioni cymharol Ceredigion wrth ariannu ysgolion, ac na fyddai'r ddarpariaeth ôl-16 yn wahanol yn hyn o beth. Nododd yr Aelod Cabinet dros Ysgolion, Dysgu Gydol-Oes a Sgiliau bwysigrwydd cynnal y safonau addysg oedd yn ysgolion Ceredigion ac na ddylai unrhyw newid effeithio yn negyddol ar hynny.

2. Egwyddorion

Nodir yn y briff, fel rhan o gwmpawd yr adolygiad, wrth lunio opsiynau ar gyfer Pwyllgor Troslwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu a Chabinet y Cyngor Sir, y dylid ystyried creu set o "egwyddorion cytûn sydd yn ddysgwr ganolog". Dylai'r egwyddorion hyn sicrhau bod llais y dysgwyr, llywodraethwyr, rhieni a phenaethiaid yn cael lle canolog. Eu diben yw cynorthwyo'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet i ffurfio meini prawf addas ar gyfer penderfynu pa opsiwn, o'r continwwm a gyflwynir yn adran 9 y maent yn ei ffafrio.

Wrth wneud penderfyniadau ar ddatblygu'r ddarpariaeth ôl-16 yng Ngheredigion, mae'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn yr adolygiad hwn wedi ein harwain at gynnig yr egwyddorion canlynol:

Egwyddor 1:

Dylid blaenoriaethu anghenion y dysgwr tros unrhyw anghenion sefydliadol.

Egwyddor 2:

Dylid cynnal a gwella ymhellach y safonau cyffredinol uchel a welwyd yn ysgolion Ceredigion.

Egwyddor 3:

Dylid sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr ar draws y sir o ran y cynnig, y cyngor ac arweiniad, gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu a'r mynediad at gefnogaeth. Mae hyn yn cynnwys sicrhau cefnogaeth bwrpasol ac arbenigol ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol gan sicrhau continwwm addysg ar eu cyfer yn absenoldeb ysgol arbennig yn y Sir.

Egwyddor 4:

Dylid cryfhau'r cynnig yn y Gymraeg i fod o leiaf yn gyson â'r cynnig yn y Saesneg er mwyn cynyddu'r nifer o siaradwyr Cymraeg yng Ngheredigion a chyfrannu at weithlu a chymuned ddwyieithog.

Egwyddor 5:

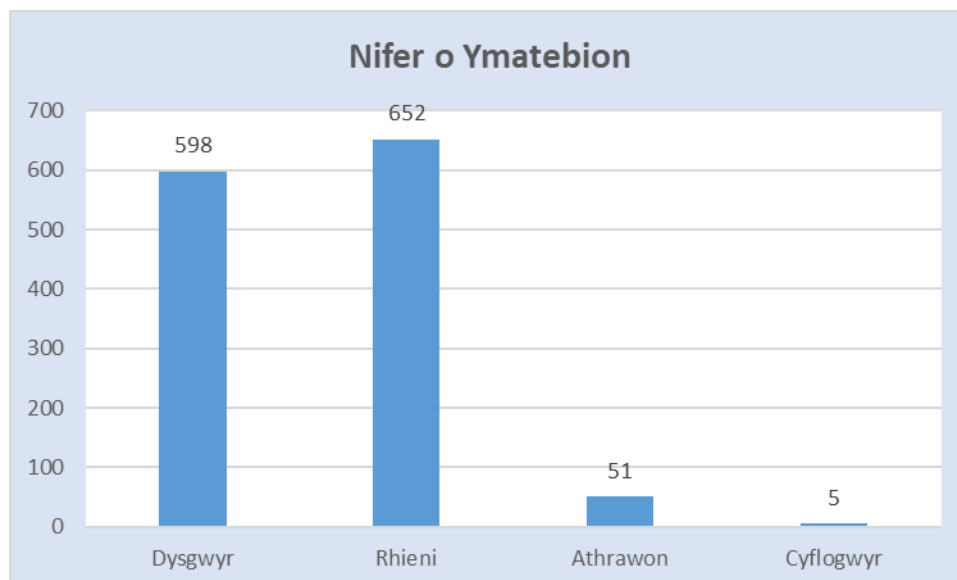
Dylid sicrhau mynediad i ystod eang o gyrsiau academaidd a galwedigaethol o safon uchel gan gynyddu argaeledd presennol cyrsiau galwedigaethol i ddisgyblion ym mhob rhan o'r Sir.

Egwyddor 6:

Dylid sicrhau bod llywodraethiant y ddarpariaeth ôl-16 yn hyrwyddo'r egwyddorion uchod, yn ystyried prosesau gwella ansawdd strategol, yn sicrhau bod gwariant yn cael ei gadw gymaint â phosib oddi mewn i'r gyllideb ôl-16 ac yn caniatáu gwneud penderfyniadau sydd yn rhoi ystyriaeth i gynaliadwyedd amgylcheddol ac ôl-troed carbon.

3. Sail y Dystiolaeth

Gwnaeth yr adolygiad gasglu barn grŵp eang o randdeiliaid. Anfonwyd arolygon allan i grwpiau allweddol a derbyniwyd cyfanswm o 1,306 o ymatebion gan yr unigolion hyn.

Yn ogystal, cynhaliwyd cyfweiliadau gyda chynrychiolwyr o ddarparwyr addysgol, yr Awdurdod Lleol a phartneriaid eraill.

Bu i'r canlynol gyfrannu'n llawn i'r trafodaethau (gweler mwy o fanylder yn Atodiad 11.1):

- **Dysgwyr** – lluniwyd holiadur ar-lein gyda chwestiynau pwrpasol i ddysgwyr o oed Cynradd hyd at 25 oed. Derbyniwyd 598 o ymatebion.
- **Rhieni** – lluniwyd holiadur ar-lein gyda chwestiynau pwrpasol i rieni dysgwyr o oed Cynradd i 25 oed. Derbyniwyd 652 o ymatebion.
- **Penaethiaid a Chadeiryddion Llywodraethwyr ysgolion 3-16, 11-18 a 3-19** – cynhaliwyd cyfarfodydd rhithiol gyda phob ysgol ar wahân ac yna cyfarfod pellach wyneb-yn-wyneb gyda'r holl benaethiaid gyda'i gilydd.
- **Dirprwy Benaethiaid, Penaethiaid Chweched Dosbarth ac Uwch Reolwyr** – cynhaliwyd cyfarfod rhithiol gyda chynrychiolwyr o'r ysgolion uchod
- **Athrawon** - lluniwyd holiadur ar lein gyda chwestiynau pwrpasol i holl staff yr ysgolion. Derbyniwyd 51 o ymatebion.
- **Coleg Ceredigion** – cynhaliwyd cyfarfod rhithiol gyda'r Pennaeth ac Uwch Reolwr

- **Hyfforddiant Ceredigion Training (HCT)** – cafwyd ymweliad â'r safle yn Aberystwyth a thrafodaeth gyda'r Pennaeth ac Uwch Reolwr.
- **Cynrychiolwyr o Gyngor Ceredigion** – yn ogystal â chyfarfodydd rhithiol rheolaidd gyda staff yr adran addysg, cafwyd cyfarfodydd gyda'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a gydag Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Cabinet Dros Ysgolion, Dysgu Gydol-Oes a Sgiliau.
- **Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Canolbarth Cymru** – cyfarfod rhithiol gyda Rheolwr y Bartneriaeth
- **Cyflogwyr** - lluniwyd holiadur ar lein gyda chwestiynau pwrpasol. Derbyniwyd 5 ymateb.

Bu i'r adolygiad hefyd ystyried data hanesyddol a chyfredol. Roedd hyn yn cynnwys gwybodaeth am:

- niferoedd dysgwyr
- cyllid
- niferoedd cyrsiau yn y Gymraeg a'r Saesneg
- niferoedd dysgwyr yn dilyn cyrsiau unigol yn y Gymraeg a'r Saesneg
- cyrchfannau a gwybodaeth am drefniadau partneriaethol presennol.

4. Dadansoddiad o'r ymatebion a dderbyniwyd

Yn dilyn y cyfweiliadau a dadansoddi'r holiaduron, aed ati i edrych am dueddiadau. Ceir dadansoddiad manylach i'r holiaduron yn Atodiad 11.1. Gweler isod grynodedb o'r prif themâu a godwyd yn yr ymatebion.

- **Dewis eang** – nodwyd yr angen am ddewis cyfoethog o bynciau gydag ansawdd dysgu uchel. Nodwyd yr angen am gwricwlwm i fwrw anghenion ystod lawn o ddysgwyr galwedigaethol, prentisiaethau ac Anghenion Dysgu Ychwanegol.
- **Iaith** – y gallu i ddysgu trwy'r Gymraeg neu'r Saesneg a phwysigrwydd parhad o Gyfnod Allweddol 4 i Gyfnod Allweddol 5.
- **Lleoliad** – nodwyd gan nifer y buddion o aros yn yr un sefydliad o ran dyhead, ethos a thrafnidiaeth
- **Cysylltiadau byd gwaith** – nodwyd bod profiadau yn y byd gwaith yn fuddiol er mwyn helpu gyda dewisiadau yn enwedig gyda chyrsgiau galwedigaethol
- **Cydweithio rhwng ysgolion neu sefydlu canolfannau rhagori** – enwyd Aberystwyth ac Aberteifi fel lleoliadau ar gyfer canolfannau rhagori gan rai. Cyfuno 6ed dosbarth ysgolion Aberystwyth oedd dymuniad eraill, tra cyfuno amserlenni a chaniatáu i staff i deithio o ysgol i ysgol oedd cynnig pellach.
- **Athrawon a chyngor da, di-duedd** – nodwyd pwysigrwydd cael arbenigwyr cefnogol, sy'n adnabod y dysgwr. Hefyd, wrth bontio i addysg ôl 16 yr angen i godi ymwybyddiaeth o swyddi a chyfleoedd tu hwnt i'r arlwy traddodiadol

5. Y Sefyllfa gyfredol

5i) Niferoedd disgyblion, yr ystod dewis a'r opsiynau sydd ar gael i'r dysgwyr

Gweler isod dabl yn nodi cyfartaledd niferoedd disgyblion fesul cwrs, y cymwysterau fesul ysgol a fesul cyfrwng eu arholiad (Haf 2022). Gweler manylion pellach yn Atodiad 11.2.

		Data arholiadau Haf 2022		Aberaeron		Aberteifi		Penglais		Penweddig		Bro Pedr		Bro Teifi		Ceredigion	
Eithrio'r BAC	<i>Cyfrwng yr cymhwyster</i>	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES	CYM	SAES
	Nifer y cyrsiau	1	15	0	18	0	27	17	10	5	22	12	8	20	45		
	Cyfartaledd disgyblion	1.0	5.3	-	5.6	-	12.7	4.4	4.2	3.4	7.3	4.2	6.5	7.1	17.2		
	Cyfanswm cyrsiau	15		18		27		21		23		20		50			
	Cyfartaledd disgyblion	5.3		5.6		12.7		5.5		7.7		5.1		18.3			
Cynnwys y BAC	Cyfanswm cyrsiau	16		19		28		22		24		21		51			
	Cyfartaledd disgyblion	7.2		7.1		16.3		7.0		9.8		6.6		24.2			
	Nifer y cyrsiau ≥ 12 disgybl Fel %	1 6%		3 16%		13 46%		2 9%		5 21%		1 5%		21 41%			

* Nid yw'n bosib gwybod "iaith" y BAC o'r data swyddogol, felly mae wedi ei eithrio o ran cyntaf y tabl uchod

Mae'r cyfartaledd y disgyblion sydd ar gyrsiau ôl-16 yn llai na 12 mewn 5 allan o'r 6 ysgol ac yn llai na 6 disgybl mewn 4 allan o'r 6 os nad yw'r data yn cynnwys cymhwyster Bagloriaeth Cymru (cyfeirir ato yn y tabl uchod fel y 'BAC'). O gynnwys y Fagloriaeth, mae'r cyfartaledd dal yn llai na 12 disgybl mewn 5 allan o'r 6 ysgol.

Mae nifer cyfyngedig o bynciau yn cael eu dysgu mewn partneriaeth, gydag un ysgol yn darparu'r pwnc i eraill, gan gynnwys disgyblion eu hunain. Er enghraifft, yn 2021, roedd Bro Pedr yn darparu Mathemateg Bellach, Drama a Ffrangeg i Fro Teifi; ond hefyd darpariaeth o du allan i'r sir gyda Phenweddig yn derbyn Almaeneg o Grughywel a Bro Teifi yn derbyn Troseddeg o Fro Myrddin.

Mae cyfraddau trosglwyddo Ceredigion wedi disgyn ar hyd y pum mlynedd diwethaf, a bellach dim ond 54% o ddisgyblion blwyddyn 11 sy'n parhau mewn ysgol i flwyddyn 12. Ar ei uchaf, roedd y gyfran trosglwyddo yn 69% yn 2017-18. Gweler mwy o fanylder o ran ysgolion unigol yn Atodiad 11.3.

Ceredigion

		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	BI 13	448	461	409	358	382	308	367
Cyfraddau cynnal o...	BI12	-	86%	84%	80%	83%	83%	93%
	BI11	-	-	56%	51%	58%	49%	52%
	BI 12	535	485	449	459	372	393	390
Cyfraddau cynnal o...	BI11	-	66%	64%	69%	59%	55%	54%
	BI 11	736	698	662	631	711	728	709

Mae esiamplau cadarn o fewn yr awdurdod o ddarpariaeth ôl-16 allweddol i ddysgwyr sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol mwy sylweddol i helpu eu pontio at fyw bywyd annibynnol yn eu cymunedau.

Mae Coleg Ceredigion a Hyfforddiant Ceredigion (HCT) yn awyddus iawn i osgoi dyblygu di-angen a sicrhau bod cynllunio'r cwricwlwm ôl-16 yn digwydd yn fwy strategol ar draws yr ystod llawn o bartneriaid. Dylid nodi nad oes unrhyw arlwy Gymraeg ar gael gan Goleg Ceredigion, a gweler Atodiad 11.4 am fwy o fanylder ar eu arlwy cyrsiau.

5ii) Lles

Mae ysgolion â nifer o ddarpariaethau sy'n cefnogi lles disgyblion chweched dosbarth megis gosod mentoriaid dysgu sy'n cynnig cefnogaeth fugeiliol ac academaidd gadarn i'r dysgwyr, llyfrgellwyr a mynediad at gwrselwyr lle bo hynny'n briodol.

5iii) Y Gymraeg

Ceir gwahaniaeth sylweddol rhwng y niferoedd sydd yn cychwyn ym mlwyddyn 7 ac sy'n cael eu cydnabod fel dysgwyr â medrau dwyieithog a'r niferoedd sydd yn astudio trwy gyfrwng y Gymraeg erbyn cyrraedd y 6ed dosbarth.

Mae dwy o'r ysgolion, sef Ysgol Penweddig ac Ysgol Bro Teifi, yn diffinio eu hunain fel ysgolion cyfrwng Cymraeg penodedig ac ar hyn o bryd yn prysuro eu taith tuag at ddiogelu darpariaeth trwy gyfrwng y Gymraeg o flwyddyn 7 i flwyddyn 13.

Yn gyffredinol, niferoedd bach iawn yn unig sydd yn astudio trwy gyfrwng y Gymraeg yn y 6ed dosbarth ar draws y sir. Mynegwyd consyrn am y posibilrwydd y byddai un opsiwn o geisio datrys yr her ôl-16 yn cynnig dysgu yn y ddwy iaith yn yr un ystafell dddosbarth fel

norm. Yn ychwanegol at y ddarpariaeth pynciol trwy gyfrwng y Gymraeg, nodwyd gan rai arweinwyr fod pryder am golli ethos o Gymreictod y 6ed dosbarth.

5 iv) Darpariaeth alwedigaethol sydd ar gael i ddysgwyr

Mae pob un o'r ysgolion yn cynnig rhai pynciau galwedigaethol. Yn gyffredinol, mae'r rhain yn bennaf o fewn y meysydd Iechyd a Gofal, Busnes, Hamdden a Chwaraeon. Mewn rhai achosion mae'n bosib dilyn cyrsiau megis Dylunio Cynnyrch, Ffotograffiaeth (BTEC), TGCh (BTEC), gwaith gofaint, amaethyddiaeth a chefnogaeth i ddysgwyr ddilyn diploma Peirianeg sydd yn cyfateb i 3 lefel A. Gweler fwy o fanylder yn Atodiad 11.2.

Yr hyn sydd yn amlygu ei hunan yw fod y cynnig yn amrywio yn sylweddol ac yn anwastad ar draws y sir, sy'n anorfod yn codi cwestiwn am degwch y cynnig i fyfyrwyr ôl-16. Hefyd, mae'r cynnig yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn sydd yn ei gwneud hi'n anodd blaengynllunio e.e. argaeledd ffotograffiaeth, gweithgareddau awyr agored, a pheirianeg ar gael mewn un flwyddyn, ond nid y nesaf o achos galw gan ddysgwyr neu argaeledd staff.

Noda'r ysgolion lefelau gwahanol o hyder yn y cyrsiau sydd ar gael gan y Coleg – gyda chanmoliaeth arbennig i'r cwrs gwaith saer yng Ngholeg Ceredigion.

Mae teimlad cryf ymysg yr ysgolion y dylai fod darpariaeth effeithiol ar gael o fewn Ceredigion ar gyfer addysg alwedigaethol ym maes amaethyddiaeth.

5 v) Y sefyllfa o ran dysgu a staffio

Dros y blynyddoedd diwethaf mae sawl ysgol wedi sôn am yr her cynyddol wrth recriwtio i rai pynciau – yn arbennig y gwyddorau a phynciau galwedigaethol. Pan fo heriau recriwtio'n codi, yn ogystal â chael effaith posib ar ansawdd y ddarpariaeth, mae staff nad sydd yn rhugl yn y Gymraeg weithiau yn ymuno gyda'r ysgolion, ac mae hyn wedyn yn lleihau gallu'r ysgolion i gynnig opsiynau yn gyfartal yn y ddwy iaith.

Mewn rhai achosion mae hyn wedi dechrau effeithio ar gyfrwng y dewisiadau yn is lawr yn yr ysgol, ac yn effeithio ar iaith dydd i ddydd yr ysgol.

Mae nifer o athrawon wedi ymroi i geisio datblygu eu dwyieithrwydd. Mae darpariaeth sabothol ar raddfa genedlaethol ar eu cyfer, ond mae ysgolion yn teimlo fod angen datblygu dulliau hyblyg o ddysgu Cymraeg er mwyn i'w datblygiad ffitio i mewn gyda'u gwaith yn yr

ysgol. Nodwyd gan rai ysgolion nad oes ganddyn nhw staff sydd wedi troi eto at addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg wedi cyfnodau ar y rhaglen iaith. Fodd bynnag, gwerthfawrogir yn fawr gyfraniad yr awdurdod at y fenter hon.

Mae rhai o'r ysgolion wedi datblygu eu partneriaethau gyda'r canolfannau hyfforddi athrawon ar draws Cymru, a hynny er mwyn ceisio denu athrawon newydd pan fônt yn ymuno a'r proffesiwn. Fodd bynnag, mae teimlad cryf fod yr heriau recriwtio yn cynyddu yn flynyddol yn yr ysgolion hynny sydd angen staff dwyieithog.

5 vi) Partneriaethau rhwng ysgolion a'i gilydd, a gyda darparwyr eraill

Bu cynnydd yn y cyd-ddibyniaeth rhwng ysgolion a'i gilydd, gyda thwf e-sgol a dulliau eraill o gydweithio. Yn aml mae'r cysylltiadau rhwng y ddwy neu dair ysgol o amgylch pwnc penodol yn gadarnhaol. Mae barn gref hefyd bod trefniadau ymarferol y partneriaethau, gan gynnwys teithio a chyfyngiadau amserlen, yn rhwystr sylweddol i'r datblygiad.

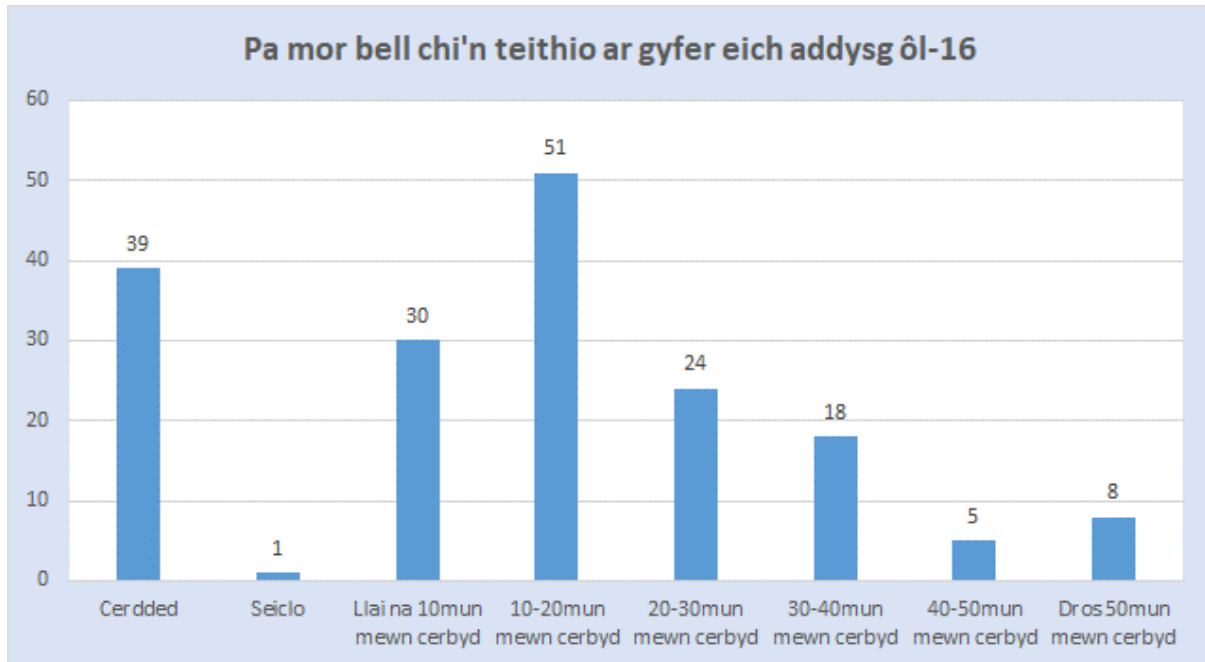
Ceir rhai rhwystredigaethau, megis rhannu data tracio a chydbwysedd rhwng y darparwyr a'r derbynwyr. Nodwyd gan ddwy ysgol fod pethau'n gweithio'n well pan fo'r ddwy ysgol yn gyfifol am addysgu modylau gwahanol at gwrs lefel A sy'n cael ei rannu, ac felly'n cadw arbenigedd a theimlad o berchnogaeth yn y ddwy ysgol.

Nodwyd cydweithio gyda Skillstart ym maes Peirianeg sy'n gost ychwanegol i'r ysgolion, a gwaith gofaint gyda HCT. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig hwn ar gael i bob ysgol o fewn y Sir.

Nodwyd hefyd fod dysgwyr yn rhy aml yn dychwelyd i'r ysgol yn ystod eu tymor cyntaf o achos anawsterau gyda'u profiad coleg, yn aml yn gysylltiedig gyda theithio pellteroedd mawr am eu haddysg chweched dosbarth, neu i Goleg Penfro yn Hwlfordd.

Nodwyd esiamplau o gyd-weithio ar draws ffiniau sirol, gydag ysgolion ym Mhowys yn amlwg yn hyn. Mae esiamplau hefyd yn datblygu o gydweithio gydag ysgolion yn Sir Gaerfyrddin, sydd mewn gwirionedd yn dangos yn eglur yr her sy'n bodoli wrth geisio cael datrysiadau sir gyfan mewn sir sydd yn eang o ran daearyddiaeth ac yn wasgaredig ei phoblogaeth.

Roedd y dysgwyr sydd yn rhannu cyrsiau rhwng ysgolion/sefydliadau yn nodi eu bod yn teithio pellteroedd amrywiol i gyrraedd eu darparwr ôl-16. Nododd rhai eu bod yn gallu cerdded yno tra bo eraill yn teithio tros awr.

O’u holi pa mor bell byddent yn fodlon teithio ar gyfer dewis ehangach o gyrsiau, roedd hynny’n codi i oddeutu 30 munud. O’u holi hwythau, roedd y rhieni, ar gyfartaledd, yn cadarnhau yr un parodrwydd i weld y daith yn cynyddu o oddeutu chwarter awr i oddeutu hanner awr pe byddai dewis ehangach o gyrsiau ar gael. Fodd bynnag, roedd nifer yn nodi bod angen gwell trefniadau cludiant, yn arbennig o ardaloedd mwy gwledig.

Codwyd cwestiwn gan rai ysgolion am yr angen i edrych at y Brifysgol fel partner ar gyfer addysg ôl-16, yn enwedig yng ngoleuni hyfforddiant milfeddygaeth a nyrsio sydd nawr ar gael yn Aberystwyth. Yn allweddol i’r ysgolion oedd gweld posibiladau i fyfyrwyr ôl-16 ddechrau blaengynllunio er mwyn gallu elwa o’r cyrsiau hyn mewn addysg uwch wedi eu dyddiau ysgol, ond wedi i’r ysgolion a’r brifysgol feithrin llwybrau dysgu tuag at addysg uwch. Roedd y Prif Weithredwr a’r Cyfarwyddwr Strategol yn gefnogol i’r cysyniad o ganolfan neu ganolfannau rhagoriaeth, gyda Choleg Ceredigion a HCT fel partneriaid yn ogystal.

6. Dadansoddi'r Egwyddorion

E1. Dylid blaenoriaethu anghenion y dysgwyr tros unrhyw anghenion sefydliadol.

Yn gyffredinol, ni chafodd yr egwyddor hon ei gweithredu'n gyson ar draws y sir wrth wneud penderfyniadau ar y cynnig i'r dysgwyr. O ganlyniad, mae rhai cyfleoedd wedi eu colli i greu partneriaethau sefydlog, dyfnach rhwng sefydliadau fyddai wedi caniatáu ehangu'r cynnig, cyfyngu ar y niferoedd o ddosbarthiadau anhyfyw⁶ a lleihau problemau recriwtio. Lle bo dosbarthiadau mwy o ran niferoedd yn caniatáu rhedeg dosbarthiadau llai mewn pynciau eraill, dylai manteision strategol hynny gael eu hystyried yn ehangach nac o fewn un sefydliad. Mae Adroddiad Estyn ar Bartneriaethau ôl-16 (Ionawr 2021) yn cynnig arweiniad defnyddiol.

E2. Dylid cynnal a gwella ymhellach y safonau cyffredinol uchel a welwyd yn ysgolion Ceredigion.

Fel a nodwyd eisoes, mae canlyniadau asesiadau allanol ôl-16 ysgolion Ceredigion yn gyffredinol gadarn ac mae yma staff gweithgar a brwdfrydig sydd yn cael eu harwain yn dda gan eu penaethiaid a gan lywodraethwyr ymrwymedig. Mae ganddynt rôl allweddol i'w chwarae wrth symud ymlaen.

E3. Dylid sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr ar draws y sir o ran y cynnig, y cyngor ac arweiniad, gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu a'r mynediad at gefnogaeth.

Ar hyn o bryd mae'r cynnig, yn ogystal â'r cyngor a'r arweiniad sydd ar gael i'r dysgwyr, yn or-ddibynnol ar y sefydliad y maent wedi eu cofrestru ynddo. Mae angen gwell cysondeb ar draws y sir nid yn unig o ran y cyrsiau a gynigir ond hefyd y dull dysgu (wyneb yn wyneb, rithiol, cyfunol, e-sgol, ayyb). Lle mae darpariaeth rithiol neu e-sgol, mae angen cysondeb hefyd o ran y gefnogaeth a gynigir y tu hwnt i'r gwersi arferol.

⁶ Ystyrir dosbarth hyfyw i fod yn 12 dysgwr. Yn fras, dyma'r nifer o ddysgwyr sy'n denu cyllid ôl-16 digonol yn uniongyrchol o Lywodraeth Cymru er mwyn fod yn gynaliadwy heb orfod tynnu ar gyllid a ddirprwyir gan yr Awdurdod Lleol ar gyfer addysg 11-16 oed.

E4. Dylid cryfhau'r cynnig yn y Gymraeg i fod o leiaf yn gyson â'r cynnig yn y Saesneg.

Ar hyn o bryd mae diffygion mawr yn y cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg, mae dilyniant ieithyddol yn wan ac mae rhai sefydliadau yn nodi anawsterau recriwtio mewn meysydd arbenigol. O ystyried amcanion Cynllun Strategol Addysg Gymraeg Ceredigion mae hyn angen sylw cadarn a buan.

E5. Dylid cynyddu'r ffocws ar y cynnig galwedigaethol.

Gydag oddeutu 40% o gohort B11 Ceredigion yn gadael yr ysgol yn 16 oed mae angen i'r partneriaid roi sylw mwy gofalus i'r cynnig galwedigaethol, gan gynnwys prentisiaethau, ar draws y sir. Mae anghenion yr economi leol a'r galw am sgiliau penodol wedi eu hadnabod o fewn cynlluniau'r Fargen Dwf a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Bydd y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol yn adeiladu ar hyn ac yn sail i gynllunio llwybrau dysgu sy'n datblygu sgiliau i gyd-fynd â gofynion cyflogwyr lleol a thu hwnt.

E6. Dylid sicrhau bod llywodraethiant y ddarpariaeth ôl-16 yn hyrwyddo'r egwyddorion uchod, yn ystyried prosesau gwella ansawdd strategol, yn sicrhau bod gwariant yn cael ei gadw oddi mewn i'r gyllideb ôl-16 ac yn caniatáu gwneud penderfyniadau sydd yn rhoi ystyriaeth i gynaliadwyedd amgylcheddol.

Ar hyn o bryd mae natur y trefniadau llywodraethol yn golygu bod y ffocws bennaf ar y cynnig o fewn un sefydliad yn hytrach nag edrych yn fwy strategol ar draws y sir a, lle bo angen, tu hwnt. Ym mhob ysgol heblaw Penglais, mae dros 80% o'r cyrsiau ôl-16 yn anhyfyw (gweler y tabl yn adran 5i). Canlyniad hyn yw'r angen i dynnu cyllid o'r hyn sydd wedi cael ei glustnodi gan yr Awdurdod Lleol ar gyfer addysg 11-16 er mwyn rhoi sybsidi / cymhorthdal er mwyn cynnal addysg ôl-16.

7. Niferoedd y dysgwyr chweched dosbarth

Mae Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 yn darparu sail statudol ar gyfer Llwybrau Dysgu 14-19. Mae'n gorfodi darparwyr addysg 16-18 oed i ddatblygu cynnig cwricwlwm lleol gydag o leiaf 30 o gyrsiau'n opsiynau, gan gynnwys o leiaf pum cwrs cyffredinol a phum cwrs galwedigaethol. Dylai'r cynnig hwn fod ar y cyd â darparwyr ôl-16 eraill. Mae cyflwyno'r 30 opsiwn yn fwy o her i ysgolion sydd â chweched dosbarth bach. Mae hyn wedi arwain at bryderon ynghylch gallu ysgolion o'r fath i gyflwyno'r cwricwlwm mewn modd cost-ffeithiol, gyda'r budd mwyaf posibl i ddysgwyr. Mae'r pryderon hyn yn cynyddu wrth geisio darparu cwricwlwm ôl-16 cyflawn trwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae niferoedd dysgwyr blwyddyn 12 o fewn chweched dosbarth ysgolion Ceredigion wedi gostwng o 535 yn 2014/15 i 390 yn 2020/21. Gweler mwy o fanylder yn Atodiad 11.3. Mae'r cyfraddau trosglwyddo yn amrywio rhwng ysgolion.

Yn anorfod, mae'r gostyngiad a ddisgrifir uchod yn niferoedd y dysgwyr wedi cael effaith negyddol ar y cyllid a ddyfernir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer darpariaeth ôl -16 yng Ngheredigion. Yn dilyn dwy flynedd sefydlog yn 2020/21 a 2021/22, ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 gwelwyd gostyngiad o dros £273k (7.05%) yn y cyllid, y gostyngiad uchaf o unrhyw awdurdod yng Nghymru. Nid yw'r rhagfynegiadau o ran niferoedd dysgwyr i'r dyfodol yn awgrymu y bydd y cyllid hwn yn cael ei ad-ennill yn fuan.

8. Y sefyllfa gyllidol

Mae cyllid i gynnal darpariaeth addysg ôl-16 yn cael ei ddarparu gan Lywodraeth Cymru ar ffurf grant blynyddol.

Cyfanswm y grant yma ar gyfer 2023-24 oedd **£3,786,591**

Mae'r grant yma wedi ei ddyrannu yn unol â fformiwla sy'n cynnwys y canlynol:

- Niferoedd disgyblion: mae £4333 yn cael ei ddyrannu ar gyfer pob dysgwr ôl-16. Defnyddir data PLASC (Pupil Level Annual School Census) yn flynyddol ar sail gwir niferoedd dros y 2 flynedd flaenorol ac amcangyfrif o niferoedd trosglwyddo y flwyddyn gyfredol;
- Amddifadedd (cyfanswm o £16k sy'n cael ei ddyrannu i bob chweched dosbarth ar sail y niferoedd sy'n hawliau prydiau ysgol am ddim);
- Gwledigrwydd (sparsity) – cyfanswm o £332k; a
- Cyfrwng Cymraeg – cyfanswm o £186k

Wrth amcangyfrifo gwir gost cynnal chweched dosbarth mewn ysgol, ystyrir y costau canlynol:

- Costau addysgu (cost yr athro) wedi ei fodelu ar oriau dysgu + 15% CPA (Cynllunio, Paratoi, Asesu) a tybiaethau o gyflog yr athro wedi ei fodelu ar y brif raddfa gyflog + TLR1a er mwyn ystyried fod athrawon sy'n addysgu dosbarthiadau ôl-16 yn debygol o gario cyfrifoldebau ychwanegol TLR / CAD, rhai yn fwy na TLR1a a rhai yn llai.
- Cost pennaeth y chweched ar sail 30% o amserlen di-gyswllt
- Swyddog data ac arholiadau ar sail 0.5fte ar raddfa gyflog 8
- Cost arholiadau @£109.20 fesul cymhwyster cyfan
- Adnoddau addysgu: cyfanswm o £200 y disgybl (nid ar gyfer pob cwrs)
- Cymorth Anghenion Dysgu Ychwanegol (cymorth 1:1 ac ymyrraeth ychwanegol)
- Prydiau Ysgol am Ddim

Amcangyfrif o gost cynnal cyrsiau chweched dosbarth yn 2023-24 yw **£4,194,750, sef £408,519 yn fwy na'r grant chweched dosbarth**

O fodelu'r uchod ar sail costau is, sef 10% CPA a TLR 2c ar gyfer athrawon a 0.3fte ar gyfer y swyddog arholiadau, mae'r cyfanswm yn gostwng i **£3,946,208, sef £159,617 yn fwy na'r grant chweched dosbarth.**

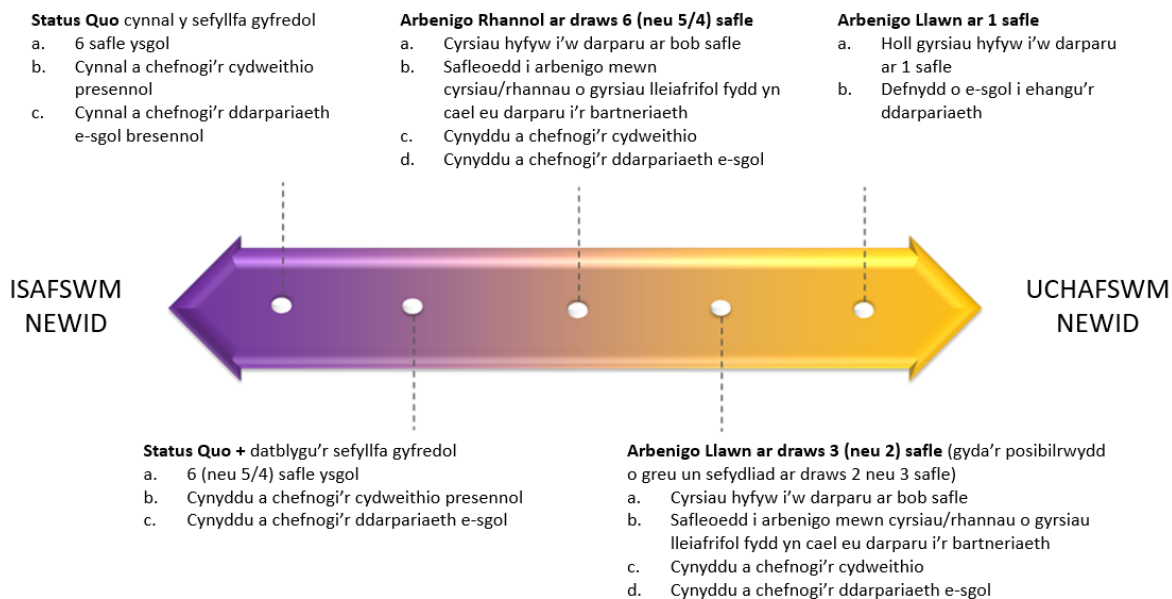
Mae gan bob ysgol orbenion (overhead costs) a gellir cyfrifo rhain fesul disgybl fel sail i gyfrifo'r costau hyn ar gyfer disgyblion ôl-16. Mae'r costau hyn yn cynnwys egni (tanwydd yn bennaf), cynnal a chadw, glanhau, arweinyddiaeth, tîm gweinyddol, goruchwylwyr arholiadau (lle'n briodol) a Llyfrgellydd (lle'n briodol). Cyfanswm y gorbenion hyn ar gyfer ôl-16 yn ysgolion Ceredigion yw **£1,412,280**. Gwelir dadansoddiad o'r costau hyn yn Atodiad 11.5.3.

O'r uchod, mae'n glir nad yw'r grant Ôl-16 gan Lywodraeth Cymru yn ddigon i gynnal darpariaeth ôl-16 ar ei ffurf bresennol yng Ngheredigion gan fod y gwariant rhwng **£1,571,897 a £1,820,799** yn fwy na gwerth y grant.

Ar sail y tybiaethau uchod, mae pob ysgol ond un yng Ngheredigion yn gorfod defnyddio cyllid craidd 11-16 i wahanol raddau i gynnal eu chweched dosbarth. Ysgol Penglais yw'r eithriad, lle mae niferoedd gymharol fawr yn y chweched dosbarth yn caniatáu dosbarthiadau mwy hyfyw a darbodion maint ('economies of scale') i gynnal eu darpariaeth.

9. Opsiynau i'w hystyried

Model ôl 16 posib

Ar y pegwn dde, sef yr uchafswm newid, gellir cyfuno'r ddarpariaeth ôl-16 gyda phartneriaid eraill megis Hyfforddiant Ceredigion a Choleg Ceredigion. (Mae Coleg Ceredigion yn rhan o gwmni Coleg Sir Gâr Cyf o fewn Grŵp Prifysgol Cymru: Y Drindod Dewi Sant ac nid yw'n dod dan reolaeth Cyngor Sir Ceredigion.) Yn ogystal, cydnabyddir y gellid gweithio ar y cyd i wahanol raddau gyda'r coleg a HCT fel rhan o'r opsiynau eraill.

10.Ystyriaeth o'r gwahanol opsiynau yng nghyd-destun yr egwyddorion

Bwriad yr adran hon yw ystyried opsiynau ar sail yr hyn a nodwyd yn adran 9 yn eu tro ac ystyried potensial pob un i fodloni'r egwyddorion o adran 6. Gwneir hyn trwy edrych ar fanteision ac anfanteision y gwahanol opsiynau yn nghyd-destun yr egwyddorion.

OPSIWN 1 - Cynnal y Sefyllfa Gyfredol

Disgrifiad o'r Opsiwn

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu y byddai'r sefyllfa bresennol yng Ngheredigion yn aros yr un fath. Byddai darpariaeth ôl-16 yn parhau ar y 6 safle presennol. Byddai'r Awdurdod Lleol yn parhau i gynnal, datblygu a chefnogi'r trefniadau cydweithio presennol rhwng yr ysgolion a gyda phartneriaid. Byddai hynny yn cynnwys y ddarpariaeth e-sgol. Byddai cytundebau partneriaeth ffurfiol yn eu lle gan gynnwys e-sgol. Byddai'r 6 Bwrdd Llywodraethol presennol yn parhau efo'u rolau presennol o ran llywodraethiant ôl-16.

Manteision Opsiwn 1	Anfanteision Opsiwn 1
1. Hwn yw'r opsiwn sydd yn creu'r newid lleiaf o fewn trefniadaeth ôl-16 Ceredigion. Byddai'n bodloni dyheadau'r dysgwyr hynny sydd yn awyddus i weld y trefniadau chweched dosbarth presennol yn aros fel ag y maent.2. Yn y tymor byr, o leiaf, ni fyddai staff ac undebau yn gweld yr opsiwn hwn fel un fyddai'n bygwth diogelwch eu swyddi a thrwy hynny greu ansicrwydd yn yr ysgolion.	1. Yn y gorffennol, ni chafodd anghenion y dysgwyr eu blaenoriaethu yn gyson ar draws y sir wrth wneud penderfyniadau ar y cynnig iddynt. O ganlyniad, mae rhai cyfleoedd strategol wedi eu colli i greu partneriaethau sefydlog, dyfnach rhwng ysgolion. Byddai hyn wedi caniatáu ehangu'r cynnig, cyfyngu ar y niferoedd o ddsbarthiadau anhyfyw a lleihau problemau recriwtio. Lle bo dosbarthiadau mwy o ran niferoedd yn caniatáu rhedeg dosbarthiadau llai mewn pynciau eraill, ni chafodd

	manteision strategol hynny eu hystyried yn llawn y tu hwnt i un sefydliad. 2. Nid yw'r trefniadau presennol gyda phartneriaid y tu hwnt i'r ysgolion ar gyfer cynllunio cwricwlwm nac ar gyfer monitro a gwella safonau yn foddhaol.3. Mae diffygion mawr yn y cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg, mae dilyniant ieithyddol yn wan ac mae rhai sefydliadau yn nodi anawsterau recriwtio mewn meysydd arbenigol.4. Nid yw'r trefniadau presennol yn mynd i'r afael yn effeithiol efo'r heriau cyllidol sylweddol sydd yn wynebu'r awdurdod a'r ysgolion a bydd ysgolion yn parhau i ddibynnu ar gyllid 11-16 i roi sybsidi i gynnal addysg ôl-16.5. Nid oes tegwch na chyfle cyfartal i bob dysgwr yn y sir o ran y cynnig, y gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu na'r mynediad at gefnogaeth. Mae hyn oll yn or-ddibynnol ar y sefydliad mae'r dysgwr wedi'i gofrestru ynddo. Nid oes cysondeb o ran y cyrsiau y gynigir na chwaith y dull dysgu (wyneb yn wyneb, rhithiol, cyfunol, e-sgol ayyb). Lle mae darpariaeth

	rithiol neu e-sgol mae angen cysondeb hefyd o ran y gefnogaeth a gynigir y tu hwnt i'r gwersi arferol. 6. Yn gyffredinol, mae'r cyngor a'r arweiniad a roddir i'r dysgwyr yn ffocysu yn ormodol ar y ddarpariaeth o fewn yr ysgol.7. Er bod oddeutu 40% o gohort B11 Ceredigion yn gadael yr ysgol yn 16 oed nid yw'r cynnig galwedigaethol, gan gynnwys prentisiaethau, wedi cael sylw dyledus ac nid yw'n ymateb i anghenion yr economi leol.8. Mae'r trefniadau llywodraethiant presennol, yn arbennig y diffyg cytundebau partneriaethol strategol, yn arwain at wneud penderfyniadau nad ydynt, o reidrwydd, yn ystyried anghenion ehangach dysgwyr y sir.9. Mae'r anfanteision uchod yn awgrymu y byddai trefniadau presennol ôl-16 Ceredigion yn gallu cael eu herio gan y CADY pan gaiff ei sefydlu yn 2023.

OPSIWN 2 – Datblygu'r Sefyllfa Gyfredol

Disgrifiad o'r Opsiwn

Byddai'r opsiwn hwn yn adeiladu ar y sefyllfa bresennol yng Ngheredigion. Yn y lle cyntaf, byddai darpariaeth ôl-16 yn parhau ar y 6 safle presennol. Byddai'r 6 Bwrdd Llywodraethol presennol yn parhau efo'u rolau presennol o ran llywodraethiant hyd at 16 ond yn cytuno efo'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol fyddai yn rheoli cyllideb ôl-16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cyd-gynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill. Byddai'r Bwrdd Strategol yn cael ei gefnogi gan Fwrdd Gweithredol er mwyn rhoi'r cynigion cwricwlaidd ar waith. Y Bwrdd Strategol fyddai'n gyfrifol am fonitro ansawdd y ddarpariaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Lleol a'r darparwyr ar gyfer gwella. Dros amser, gallai'r argymhellion hyn gynnwys addasu nifer y safleoedd a'r hyn a ddarperir ar bob safle. Byddai pob darparwr yn cael ei gynrychioli ar y ddau fwrdd, gyda chynrychiolaeth o'r Awdurdod Lleol a lle priodol i lais y dysgwr a rhieni.

Manteision Opsiwn 2	Anfanteision Opsiwn 2
1 Ni fyddai'r opsiwn hwn yn ansefydlogi trefniadaeth bresennol ôl-16 Ceredigion yn y tymor byr a felly yn debygol o fodloni dyheadau'r dysgwyr hynny sydd yn awyddus i weld y trefniadau chweched dosbarth presennol yn aros fel ag y maent. 2 Tra'n cydnabod yr angen am drosolwg strategol, byddai'r drefn a arweiniodd at y safonau ôl-16 cyffredinol uchel yn ysgolion Ceredigion yn aros. Fel gydag Opsiwn 1, mae'n debygol y byddai	1. Mae arafwch y datblygiadau partneriaethol hyd yma (hyd yn oed gyda bwrdd strategol wedi bod yn ei le) yn awgrymu na fyddai parhau ar y llwybr hwn yn cynnig y gwelliannau yn ddigon cyflym nac i'r graddau angenrheidiol. 2. Byddai ildio cyfrifoldebau ôl-16 yn i Fwrdd Strategol yn gam y byddai, o bosib, yn cael ei wrthwynebu gan rai llywodraethwyr. 3. Efallai na fyddai'r Bwrdd yn gallu gweithredu ar y cyflymder

hyn yn cael ei weld fel cefnogi ymdrechion a llwyddiannau staff a llywodraethwyr ysgol, dysgwyr a'u rhieni. 3 Yn y tymor byr, o leiaf, ni fyddai staff ac undebau yn gweld yr opsiwn hwn fel un fyddai'n bygwth diogelwch eu swyddi a thrwy hynny greu ansicrwydd yn yr ysgolion. 4 Byddai ffurfio Bwrdd Strategol yn cynnig strwythur ar gyfer caniatáu blaenoriaethu anghenion y dysgwyr ar draws y sir wrth wneud penderfyniadau ar y cynnig iddynt. Byddai hyn yn gallu arwain at greu partneriaethau sefydlog, dyfnach rhwng ysgolion a darparwyr eraill, ehangu'r cynnig, cyfyngu ar y niferoedd o ddsbarthiadau anhyfyw a lleihau problemau recriwtio. Lle bo dosbarthiadau mwy o ran niferoedd yn caniatáu rhedeg dosbarthiadau llai mewn pynciau eraill, byddai'r Bwrdd yn gallu ystyried hynny ar draws y ddarpariaeth gyfan. 5 Byddai cyfrifoldeb ar y Bwrdd i ddatblygu trefniadau gyda phartneriaid y tu hwnt i'r ysgolion ar gyfer cynllunio cwricwlwm ac ar gyfer monitro a gwella safonau.	angernheidiol i wneud newidiadau yn amserol. 4. Gallai drwgdybiaeth a thueddiad i warchod anghenion sefydliadau unigol danseilio gwaith y Bwrdd. 5. Efallai byddai'r Bwrdd yn cael trafferth dod i gytundeb ar wneud argymhellion mwy heriol ac felly yn methu mynd i'r afael yn effeithiol efo'r heriau cyllidol sylweddol sydd yn wynebu'r awdurdod a'r ysgolion. 6. Nid oes sicrwydd y byddai graddfa'r newid yn ôl y drefn hon yn ddigonol er mwyn cyrraedd pwynt lle mae'r ddarpariaeth chweched dosbarth yn hunan-gynaliadwy (h.y. heb sybsidi oddiwrth cyllid 11-16).

6. Un o rolau creiddiol y Bwrdd fyddai sicrhau gwelliant yn y cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg, yn unol â dyheadau ac amcanion Cynllun Strategol Addysg Gymraeg Ceredigion.7. Byddai cyfrifoldeb ar y Bwrdd i sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr yn y sir o ran y cynnig, y cyngor a'r arweiniad, y gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu a'r mynediad at gefnogaeth.8. Byddai'r Bwrdd yn ystyried addasrwydd y cynnig galwedigaethol, gan gynnwys prentisiaethau	

OPSIWN 3 – Darpariaeth mewn rhai ysgolion

Disgrifiad o'r Opsiwn

Byddai'r opsiwn hwn yn ddatblygiad o Opsiwn 2 uchod. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 ar un neu fwy o safleoedd. Yna, megis yn Opsiwn 2, byddai'r Byrddau Llywodraethol hynny yn parhau efo'u rolau presennol o ran llywodraethiant tan oed 16 ac yn cytuno efo'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol fyddai yn rheoli cyllideb ôl-16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cyd-gynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill. Byddai'r Bwrdd hefyd yn gyfrifol am fonitro ansawdd y ddarpariaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Lleol a'r darparwyr ar gyfer gwella. Gallai'r argymhellion hyn gynnwys addasu nifer y safleoedd ymhellach. Byddai pob darparwr, gan gynnwys pob ysgol, yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd, gyda chynrychiolaeth o'r Awdurdod Lleol â lle priodol i lais y dysgwyr a rhieni.

Manteision Opsiwn 3	Anfanteision Opsiwn 3
1 Byddai ffurfio ffederaliaeth ffurfiol yn cynnig strwythur ar gyfer caniatáu blaenoriaethu anghenion y dysgwyr ar draws y sir wrth wneud penderfyniadau ar y cynnig iddynt. Byddai hyn yn gallu arwain at greu partneriaethau sefydlog, dyfnach rhwng ysgolion a darparwyr eraill, ehangu'r cynnig, cyfyngu ar y niferoedd o ddsbarthiadau anhyfyw a lleihau problemau recriwtio. Lle bo dosbarthiadau mwy o ran niferoedd yn caniatáu rhedeg	1 Byddai'r opsiwn hwn yn dechrau ansefydlogi trefniadaeth bresennol ôl-16 Ceredigion. 2 Byddai cau darpariaeth ôl-16 un neu fwy o ysgolion tra'n cadw eraill ar agor yn debygol o greu drwgdeimlad rhwng ardaloedd a'r canfyddiad bod rhai ardaloedd ar eu hennill ar draul ardaloedd eraill. 3 Gallai staff ac undebau weld yr opsiwn hwn fel un fyddai'n bygwth diogelwch eu swyddi a thrwy hynny greu ansicrwydd yn yr ysgolion.

dosbarthiadau llai mewn pynciau eraill, byddai'r Bwrdd yn gallu ystyried hynny ar draws y ddarpariaeth gyfan. 2 Byddai cyfrifoldeb ar y Bwrdd i ddatblygu trefniadau gyda phartneriaid y tu hwnt i'r ysgolion ar gyfer cynllunio cwricwlwm ac ar gyfer monitro a gwella safonau. 3 Un o rolau creiddiol y Bwrdd fyddai sicrhau gwelliant yn y cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg, yn unol â dyheadau ac amcanion Cynllun Strategol Addysg Gymraeg Ceredigion. 4 Byddai cyfrifoldeb ar y Bwrdd i sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr yn y sir. Byddai hyn yn benodol o ran y cynnig, y cyngor a'r arweiniad, y gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu a'r mynediad at gefnogaeth. Byddai hyn yn cynnwys dysgwyr o ysgolion eraill lle na byddai darpariaeth ôl-16 o dan yr opsiwn hwn. 5 Byddai'r Bwrdd yn ystyried addasrwydd y cynnig	4 Byddai disgwyliadau teithio yn debygol o gynyddu i staff a dysgwyr a thrwy hynny gynyddu costau a'r ôl-troed carbon. 5 Efallai na fyddai'r Bwrdd yn gallu gweithredu ar y cyflymder angenrheidiol i wneud newidiadau yn amserol. 6 Efallai byddai'r Bwrdd yn cael trafferth dod i gytundeb ar wneud argymhellion mwy anodd ac felly yn methu mynd i'r afael yn effeithiol efo'r heriau cyllidol sylweddol sydd yn wynebu'r awdurdod a'r ysgolion.

galwedigaethol, gan gynnwys prentisiaethau.	

OPSIWN 4 – Un Ganolfan

Disgrifiad o'r Opsiwn

Byddai'r opsiwn hwn yn cynnig newid mwy pellgyrhaeddol. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 bresennol a sefydlu Canolfan Ragoriaeth, yn cynnwys ystod o bartneriaid, ar un neu fwy o safleoedd daearyddol addas. Byddai Corff Llywodraethol sydd yn annibynnol o'r ysgolion yn gyfrifol am y cyllid a'r cwricwlwm ac yn penodi nifer fechan o staff craidd ar gyfer llywio a rheoli'r gwaith.

Manteision Opsiwn 4	Anfanteision Opsiwn 4
1 Byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu blaenoriaethu anghenion y dysgwyr ar draws y sir wrth wneud penderfyniadau ar y cynnig iddynt. Byddai hyn yn gallu arwain at greu partneriaethau sefydlog, dyfnach rhwng y ganolfan / canolfannau newydd a darparwyr eraill. Byddai hefyd yn ehangu'r cynnig a chyfyngu ar y niferoedd o ddsbarthiadau anhyfyw. 2 Byddai cyfrifoldeb ar y Corff Llywodraethol i ddatblygu trefniadau gyda phartneriaid y tu hwnt i'r ysgolion ar gyfer cynllunio cwricwlwm ac ar gyfer monitro a gwella safonau. 3 Byddai cyfrifoldeb clir ar y Corff Llywodraethol i sicrhau gwelliant	1 Byddai'r opsiwn hwn yn ansefydlogi trefniadaeth bresennol ôl-16 Ceredigion. Gallai greu gwrthwynebiad lleol sylweddol. 2 Gallai staff ac undebau weld yr opsiwn hwn fel un fyddai'n bygwth diogelwch swyddi a morâl. Gallai hynny greu ansicrwydd sylweddol yn yr ysgolion. 3 Byddai disgwyliadau teithio yn cynyddu i staff a dysgwyr a thrwy hynny gynyddu costau a'r ôl-troed carbon. 4 Er bod cyfle cadarn yma i ddatblygu'r cwricwlwm yn y Gymraeg, nid oes sicrwydd y bydd ethos Gymraeg a Chymreig yr ysgolion yn cael ei gynnal yn y sefydliadau newydd.

yn y cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg, yn unol â dyheadau ac amcanion Cynllun Strategol Addysg Gymraeg Ceredigion. 4 Byddai cyfrifoldeb a chyfle clir i sicrhau gwell tegwch a chyfle cyfartal i bob dysgwr yn y sir. Byddai hynny yn cynnwys y cynnig, y cyngor a'r arweiniad, y gofal bugeiliol a llesiant, y gofynion teithio, y dull dysgu a'r mynediad at gefnogaeth. 5 Byddai'r Corff Llywodraethol yn ystyried addasrwydd y cynnig galwedigaethol, gan gynnwys prentisiaethau. O gyd-leoli darpariaeth ar un neu fwy o safleoedd, mae'r cyfle i fyfyrwyr gyfuno cyrsiau lefel A a galwedigaethol. 6 Byddai ffurfio un Corff Llywodraethol yn caniatáu gweithredu yn gyflymach na Opsiynau 2 a 3. 7 Byddai gwell cyfle gan un Corff Llywodraethol i ymateb i'r heriau cyllidol sylweddol sydd yn yr arfaeth. 8 Gan mai ond un Corff Llywodraethol sydd yn yr opsiwn	5 Pe byddai'r Ganolfan Rhagoriaeth yn dilyn model comisiynu staff o ysgolion y Sir, efallai na fyddai'r ysgolion hynny yn blaenoriaethu anghenion ôl-16 wrth benodi.

hwn does dim cyfle i ysgolion unigol optio allan. 9 Profiad i fyfyrwyr mewn sefydliad mwy, boed yn gymdeithasol neu o ran profi bywyd tebycach i'r hyn fydd yn eu wynebu wrth symud ymlaen i Brifysgol. 10 Byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu cyd-leoli gyda darparwyr fel Coleg Ceredigion / HCT er mwyn ehangu ar yr arlwy ymhellach a chaniatáu i ddysgwyr dilyn cyfuniadau gwahanol o gyrsiau. Byddai hyn hefyd yn debygol o gynyddu nifer y dysgwyr gyda manteision hynny yn cynnwys darparu ystod ehangach o gyrsiau a chyfleoedd allgyrsiol. 11 Heb orfod cynnal chweched dosbarth, byddai ysgolion yn rhydd i wario holl arian sy'n cael ei ddirprwyo gan yr Awdurdod Lleol ar gyfer addysg 11-16 yn unol â bwriad sylfaenol y cyllid hwn.	

CRYNODEB O'R OPSIYNAU YN ERBYN YR EGWYDDORION

Opsiw'n	Egwyddor 1	Egwyddor 2	Egwyddor 3	Egwyddor 4	Egwyddor 5	Egwyddor 6
1						
2						
3						
4						

Cwrdd i raddau helaeth
Cwrdd i ryw raddau
Cwrdd i raddau llai
Cwrdd i raddau isel

Diolchiadau

Dymunir diolch i bawb sydd wedi rhoi o'u hamser a'u harbenigedd i gynorthwyo'r gwaith o gynhyrchu'r adroddiad hwn. Diolch i benaethiaid, staff a llywodraethwyr yr ysgolion, i Goleg Ceredigion a Hyfforddiant Ceredigion Training, i'r Bartneriaeth Sgiliau Ranbarthol ac i'r dysgwyr, rhieni a'r cyflogwyr fu mor barod eu hymatebion i'r holiadur. Diolch arbennig i staff Cyngor Ceredigion am eu cefnogaeth gydol yr amser.

11. Atodiadiadau

11.1 – Crynodeb o’r Holiaduron

Rhieni dysgwyr oed cynradd

- **Dewis eang** – nifer mawr wedi nodi’r angen am ddewis cyfoethog o bynciau gydag ansawdd dysgu uchel. Nodwyd yr angen am gwricwlwm i fwrw anghenion ystod lawn o ddysgwyr galwedigaethol, prentisiaethau, ADY.
- **Iaith** – Roedd agweddau yma yn ymestyn ar hyd continwmm llawn. O sicrhau llwybrau iaith Gymraeg ymhob pwnc trwy bob cyfnod allweddol i beidio dysgu trwy’r Gymraeg yn bynciol gan nad yw’n paratoi’r dysgwyr ar gyfer eu dyfodol yn addysg bellach a’r gweithle.
- **Lleol** – Barn nifer oedd y dylai addysg ôl 16 aros yn lleol o fewn yr ysgolion
- **Llwybrau i’r byd gwaith, profiad gwaith** – nifer yn nodi’r angen am gwricwlwm oedd yn datblygu’r sgiliau ar gyfer gweithlu Ceredigion. Addysg byd gwaith cynnar er mwyn ennyn diddordeb a pharatoi’r dysgwyr a’u rhoi ar y llwybrau cywir.
- **Cydweithio rhwng ysgolion neu sefydlu canolfannau rhagori** – Enwyd Aberystwyth ac Aberteifi fel canolfannau rhagori gan rai. Ymuno 6ed dosbarth ysgolion Aberystwyth oedd dymuniad arall tra cyfuno amserlenni a chaniatáu i staff i deithio o ysgol i ysgol oedd cynnig pellach.

Rhieni dysgwyr BI7-11

- **Dewis eang** – ar draws cyrsiau traddodiadol, galwedigaethol, prentisiaethau a dysgwyr ADY
- **Lleol** – Barn nifer oedd y dylai addysg ôl 16 aros yn lleol o fewn yr ysgolion gan gynnwys sawl un yn nodi ail agor Henry Richard. Pwysigrwydd 6ed o fewn ysgol yn cael ei nodi a’r angen i deithio o hyd y Sir am gyrsiau Coleg
- **Cydweithio rhwng ysgolion neu sefydlu canolfannau rhagori** – Ysgolion Aberystwyth yn cael ei nodi gan ambell un fel cyfle i gyfuno, eraill yn nodi 1 Ganolfan yn y Sir ar gyfer pob darpariaeth.
- **Cysylltiadau byd gwaith** – Profiadau yn y byd gwaith er mwyn helpu gyda dewisiadau yn enwedig gyda chysiau galwedigaethol. Datblygu cysylltiadau cryf gyda chyflogwyr er mwyn adeiladu’r sgiliau angenrheidiol hefyd yn cael ei nodi
- **Iaith** – y gallu i ddysgu trwy’r Gymraeg neu’r Saesneg wedi nodi gan nifer,

Rhieni dysgwyr CA5

- **Arlwy** – dewis yn gyfyng, angen mwy galwedigaethol a'n plethu at natur amaethyddol y Sir, prentisiaethau.
- **Lleol** – Teimlad nifer oedd bod buddion mawr i gael aros yn yr un sefydliad o ran dyhead, ethos, iechyd meddwl a thrafnidiaeth
- **Creu 1 Coleg neu ddatblygu ac ychwanegu at yr hyn sydd gennym** – Arbenigedd staff, mwy o ddewis, hyblygrwydd, paratoi dysgwyr at addysg bellach, chwalu'r ymdeimlad o Goleg v Ysgol a Safon Uwch v Galwedigaethol
- **Cyngor am y gweithle a phrofiad gwaith** – Datblygu'r ddealltwriaeth cyn 16 er mwyn gwneud dewisiadau ystyrlon.

Rhieni dysgwyr ôl 18

- **Arlwy** – Cynyddu'r arlwy ar draws pob math o gymhwyster oedd y brif thema gyda'r mwyafrif yn nodi hyn
- **Datblygu canolfan/coleg** – ambell un yn nodi hyn fel ffordd o gael gwell arlwy a darpariaeth o safon uwch gydag arbenigedd pynciol
- **Cadw addysg ôl 18 yn lleol** – ambell un y mynegi mai dyma'r ffordd ymlaen

Dysgwyr bl 7 a 8

- **Dewis eang** - opsiynau i gyd fynd a diddordebau'r dysgwyr
- **Lleol** – aros yn ei ysgol a ddim am deithio' bell
- **Iaith** – dewis yr iaith maent yn astudio trwy
- **Coleg** – Rhywle canolig i bawb
- **Profiad gwaith**

Dysgwyr bl 9 -11

- **Dewis eang** – cydraddoldeb, amrywiaeth, ymarferol, galwedigaethol, ADY
- **Athrawon da** – Arbenigwyr, wyneb i wyneb, cefnogol, nabod y dysgwr, cyngor da am opsiynau ôl 16
- **Lleol** – cymysgedd yma o aros yn eu hysgol bresennol i Golegau mwy lleol
- **Iaith** – y gallu i astudio yn iaith o'u dewis, y gallu i ddysgu pynciau trwy'r Gymraeg
- **Cyfleusterau** – Dysgu, cyfrifiaduron, chwaraeon, ymlacio

Dysgwyr 12 -13

- **Dewis eang** – Tu hwnt i bynciau traddodiadol, cael gwared â'r Bac, prentisiaethau
- **Cyngor da** – wrth bontio i CA5, codi ymwybyddiaeth o swyddi a chyfleoedd tu hwnt i'r arlwy traddodiadol
- **Iaith** – astudio yn eu hiaith ddewisol a pharhad o CA4 i 5

Dysgwyr ôl-18

- **Lleol** – gweld teithio fel rhwystr
- **Arlwy** – Mwy o opsiynau yn enwedig yn unol â'r newidiadau technoleg yn y byd
- **Dosbarthiadau bach** – nifer yn codi bod canlyniadau da wedi dod fel canlyniad i hyn

11.2

Pynciau Safon Uwch

Data Arholiadau BI13 Haf 2022 Summer 2022 Y13 Exams Data	Aberaeron		Aberteifi		Penglais		Penweddig		Bro Pedr		Bro Teifi		Ceredigion	
	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG
WJEC Level 3 Advanced GCE in Art and Design	-	8	-	4	-	7	1	3	1	4	6	-	8	26
WJEC Level 3 Advanced GCE in Biology	-	5	-	9	-	34	6	3	-	15	-	9	6	75
WJEC Level 3 Advanced GCE in Business	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	8	-
WJEC Level 3 Advanced GCE in Chemistry	-	3	-	15	-	32	4	1	-	11	-	6	4	68
WJEC Level 3 Advanced GCE in Design and Technology	-	-	-	2	-	16	4	-	-	10	-	-	4	28
WJEC Level 3 Advanced GCE in Drama and Theatre	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-	1	-	6	2
WJEC Level 3 Advanced GCE in English Language and Literature	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	7	-	-	15
WJEC Level 3 Advanced GCE in English Literature	-	9	-	-	-	14	-	13	-	6	-	-	-	42
WJEC Level 3 Advanced GCE in French	-	-	-	1	-	2	2	-	-	1	-	-	2	4
WJEC Level 3 Advanced GCE in Further Mathematics	-	1	-	2	-	1	1	1	-	2	-	-	1	7
WJEC Level 3 Advanced GCE in Geography	1	5	-	6	-	19	8	-	7	4	6	-	22	34
WJEC Level 3 Advanced GCE in Health and Social Care, and Childcare	-	8	-	3	-	11	4	-	-	8	6	-	10	30
WJEC Level 3 Advanced GCE in History	-	7	-	4	-	26	8	-	2	17	6	-	16	54
WJEC Level 3 Advanced GCE in ICT	-	-	-	-	-	4	5	-	-	-	7	-	12	4
WJEC Level 3 Advanced GCE in Mathematics	-	4	-	9	-	24	3	5	1	9	6	-	10	51
WJEC Level 3 Advanced GCE in Media Studies	-	7	-	-	-	23	-	-	-	-	2	-	2	30
WJEC Level 3 Advanced GCE in Music	-	-	-	2	-	9	-	-	-	-	-	-	-	11
WJEC Level 3 Advanced GCE in Physical Education	-	-	-	-	-	11	6	-	-	10	-	-	6	21
WJEC Level 3 Advanced GCE in Physics	-	5	-	6	-	13	3	8	-	6	-	7	3	45
WJEC Level 3 Advanced GCE in Psychology	-	-	-	13	-	36	-	-	-	-	3	-	3	49
WJEC Level 3 Advanced GCE in Religious Studies	-	-	-	8	-	-	3	-	-	6	-	-	3	14
WJEC Level 3 Advanced GCE in Sociology	-	-	-	-	-	23	-	-	-	16	-	-	-	39
WJEC Level 3 Advanced GCE in Spanish	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5
WJEC Level 3 Advanced GCE in Welsh First Language	-	-	-	-	-	-	3	-	6	-	3	-	12	-
WJEC Eduqas Level 3 Advanced GCE in Electronics	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4
AQA Level 3 Advanced GCE in French	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
AQA Level 3 Advanced GCE in Polish	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
OCR Level 3 Advanced GCE in Classical Greek	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
OCR Level 3 Advanced GCE in Computer Science	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
OCR Level 3 Advanced GCE in Latin	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
WJEC Advanced Welsh Baccalaureate	35	-	35	-	115	-	38	-	57	-	37	-	317	-

Pynciau Galwedigaethol

Data Arholiadau BI13 Haf 2022 Summer 2022 Y13 Exams Data	Aberaeron		Aberteifi		Penglais		Penweddig		Bro Pedr		Bro Teifi		Ceredigion	
	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG	CYM	ENG
WJEC Level 3 Applied Diploma in Criminology	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
WJEC Level 3 Certificate in Criminology	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
WJEC Level 3 Certificate in Food Science and Nutrition	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
WJEC Level 3 Certificate in Medical Science	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
WJEC Level 3 Diploma in Food Science and Nutrition	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
WJEC Level 3 Diploma in Medical Science	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6
Pearson BTEC Level 3 Certificate in Art and Design	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Pearson BTEC Level 3 Certificate in Business	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pearson BTEC Level 3 Certificate in Travel and Tourism	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Pearson BTEC Level 3 National Extended Certificate in Sport	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Pearson BTEC Level 3 National Extended Certificate in Sport and Fitness	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Agriculture	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Art and Design	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Blacksmithing and Metalworking	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Business	-	2	-	-	11	-	-	-	20	-	9	-	-	42
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Engineering	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Public Services	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	7
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Sport	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	4	-	-	7
Pearson BTEC Level 3 Subsidiary Diploma in Travel and Tourism	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	12
OCR Level 3 Cambridge Technical Introductory Diploma in IT	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6

11.3 Cyfraddau Trosglwyddo

Canrannau Trosglwyddo i'r 6ed (PLASC)								
Aberaeron								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	64	58	59	56	51	53	48
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	78%	74%	89%	91%	102%	102%
	B111	-	-	49%	60%	65%	60%	60%
	B112	74	80	63	56	52	47	46
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	66%	68%	71%	58%	59%	47%
	B111	121	93	79	89	80	97	96
Penglais								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	151	144	139	96	105	86	119
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	84%	84%	86%	70%	70%	93%
	B111	-	-	70%	49%	58%	53%	60%
	B112	172	166	145	151	122	128	142
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	83%	74%	84%	75%	64%	75%
	B111	199	195	180	162	200	190	184
Bro Pedr								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	66	74	77	63	68	64	71
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	78%	84%	85%	96%	96%	91%
	B111	-	-	72%	53%	68%	59%	62%
	B112	95	92	74	71	67	78	72
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	86%	62%	71%	62%	68%	73%
	B111	107	119	100	108	114	98	109
Bro Teifi								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	47	46	48	41	58	34	47
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	87%	92%	95%	89%	85%	94%
	B111	-	-	56%	63%	81%	59%	56%
	B112	53	52	43	65	40	50	46
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	61%	66%	90%	69%	60%	59%
	B111	85	65	72	58	84	78	88
Aberteifi								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	42	62	31	40	40	26	33
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	111%	89%	75%	75%	74%	89%
	B111	-	-	39%	49%	40%	30%	31%
	B112	56	35	53	53	35	37	43
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	44%	65%	54%	40%	35%	36%
	B111	79	82	99	88	105	121	101
Penweddig								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	63	77	55	62	60	45	49
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	91%	92%	87%	95%	80%	92%
	B111	-	-	67%	63%	67%	51%	62%
	B112	85	60	71	63	56	53	41
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	73%	72%	70%	64%	67%	45%
	B111	82	98	90	88	79	92	97
Henry Richard								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	-	-	-	-	-	-	-
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	-	-	-	-	-	-
	B111	-	-	-	-	-	-	-
	B112	-	-	-	-	-	-	-
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	-	-	-	-	-	-
	B111	56	32	36	30	43	43	29
Ceredigion								
		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
	B113	448	461	409	358	382	308	367
Cyfraddau cynnal o...	B112	-	86%	84%	80%	83%	83%	93%
	B111	-	-	56%	51%	58%	49%	52%
	B112	535	485	449	459	372	398	390
Cyfraddau cynnal o...	B111	-	66%	64%	69%	59%	55%	54%
	B111	736	698	662	631	711	728	709

11.4 Cwrsiau a gynigir gan Goleg Ceredigion

<i>Cwrs</i>	<i>Lefel</i>	<i>Lleoliad</i>
Celf	Sylfaen/3	Aberystwyth
Celfyddydau Creadigol	2	Aberystwyth
Cynnal a Chadw ac Atgyweirio Cerbydau Ysgafn	1/2/3	Aberteifi
Gwasanaethau Cyhoeddus	2	Aberystwyth
Busnes	3	Aberystwyth
Cyfrifyddu	AAT	Aberystwyth
Gwasanaethau Cyhoeddus	3	Aberystwyth
Adeiladu	2	Aberteifi
Adeiladu a Pheirianeg Gwasanaethau Adeiladu	2	Aberteifi
Crefftau Adeiladu	Prentisiaeth Lefel 3	Aberteifi
Sgiliau Crefftau Adeiladu	1	Aberteifi
Gwaith Brics	3	Aberteifi
Gwaith Saer ac Asiedydd	1/2	Aberteifi
Gwaith Brics	2	Aberteifi
Dodrefn	2/3	Aberteifi
ESOL		Aberystwyth
Astudiaethau Galwedigaethol	Diploma Rhagarweiniol	Aberteifi
Galwedigaethol	Mynediad	Aberystwyth
Trin Gwallt	Tystysgrif/1/2/3	Aberteifi
Therapi Harddwch	2/3	Aberteifi
Harddwch	1	Aberteifi
Arweinyddiaeth a Rheolaeth mewn Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant:	5	Aberystwyth
Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant	2	Aberystwyth
Iechyd a Gofal Cymdeithasol	3	Aberystwyth
Iechyd a Gofal Cymdeithasol y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant	1	Aberystwyth
Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant	3	Aberystwyth
Gwyddor Iechyd	Diploma Mynediad Addysg Uwch	Aberteifi
Goruchwyllo Gweini bwyd a diod a Diploma Coginio Porffesiynol Paratoi a Choginio	1/2/3	Aberystwyth
Goruchwyllo Gweini bwyd a diod a Diploma Coginio Porffesiynol Paratoi a Choginio	1/2/3	Aberteifi
TGCh	2/3	Aberteifi
Cyfringau Rhyngweithiol Creadigol	2	Aberystwyth
Cynhyrchu yn y Cyfringau Creadigol	3	Aberystwyth
Gofal Anifeiliaid	1/2/3	Aberystwyth
Cyflwyniad i Ymddygiad Anifeiliaid	Mynediad	Aberystwyth
Celfyddydau Perfformio	3	Aberystwyth
Celfyddydau Creadigol	2	Aberystwyth
Chwaraeon	2	Aberteifi
Chwaraeon a Gweithgareddau Awyr Agored	3	Aberteifi

11.5 Amcangyfrifon o gostau ôl-16

11.5.1 Costau darparu cyrsiau ôl-16 2023-24 (Model 1)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1		Aberaeron	Aberteifi	Penglais	Penweddig	Bro Pedr	Bro Teifi	TOTAL	Notes
2	No of pupils	81	66	221	106	127	101	702	
3									
4	Teaching costs	370,478	344,016	683,347	511,869	549,102	447,697	2,906,508	UPS3 + TLR1a, and Includes 15% PPA plus extra
5	Coleg Ceredigion		42,642					42,642	Aberteifi Uwch
6	Head of 6th form 30% non contact time	25,801	25,801	25,801	25,801	25,801	25,801	154,807	UPS3 + TLR1a, and Includes 15% PPA plus extra, @ 30% for 6 schools
7	Data & Examinations officer 50% Gr8	17,111	17,111	17,111	17,111	17,111	17,111	102,666	0.50 FTE Grade 8
8	Exam costs @ £109.20 per exam	16,052	9,500	37,674	16,708	18,346	17,363	115,643	353 pupils @ £109.20 per A level
9	Capitation (Teaching materials)	16,200	13,200	44,200	21,200	25,400	20,200	140,400	702 pupils @ £200
10	SEN 1:1 Support	153,930	68,023	161,589	59,385	138,666		581,593	Not included TA3 - 3 in Units. TA2 - 4 in units
11	SEN - Extra intervention	4,928	3,584	4,032	2,240	6,272	3,584	24,640	55 @ £448
12	Free School Meals	23,492	18,458	26,848	13,424	30,204	13,424	125,850	75 @ £1678
13	TOTAL	627,993	542,335	1,000,602	667,738	810,902	545,180	4,194,750	
14									
15	Grant available 23/24 (excl 3% admin)	475,634	409,782	1,081,969	582,245	675,809	561,152	3,786,591	
16									
17	Variance	- 152,359	- 132,553	81,367	- 85,493	- 135,093	15,972	- 408,159	
18									
19									
20	ASSUMPTIONS								
21	Teacher cost based on teacher at top of scale, plus TLR1a, plus 15% non contact time								
22	Head of 6th form, assumed extra 30% non contact time								
23	Data & Exam officer - based on 50% of a Gr8 post								
24	Teaching materials @ £200 per pupil								

11.5.2 Costau darparu cyrsiau ôl-16 2023-24 (Model 2)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1		Aberaeron	Aberteifi	Penglais	Penweddig	Bro Pedr	Bro Teifi	TOTAL	Notes
2	No of pupils	81	66	221	106	127	101	702	
3									
4	Teaching costs	345,315	320,650	636,934	477,103	511,807	417,289	2,709,098	UPS3 + TLR2c, and Includes 10% PPA plus extra
5	Coleg Ceredigion		42,642					42,642	Aberteifi Uwch
6	Head of 6th form 30% non contact time	24,049	24,049	24,049	24,049	24,049	24,049	144,293	UPS3 + TLR1a, and Includes 15% PPA plus extra, @ 30% for 6 schools
7	Data & Examinations officer 30% Gr8	10,267	10,267	10,267	10,267	10,267	10,267	61,600	0.30 FTE Grade 8
8	Exam costs @ £109.20 per exam	16,052	9,500	37,674	16,708	18,346	17,363	115,643	353 pupils @ £109.20 per A level
9	Capitation (Teaching materials)	16,200	13,200	44,200	21,200	25,400	20,200	140,400	702 pupils @ £200
10	SEN 1:1 Support	153,930	68,023	161,589	59,385	138,666		581,593	Not included TA3 - 3 in Units. TA2 - 4 in units
11	SEN - Extra intervention	4,928	3,584	4,032	2,240	6,272	3,584	24,640	55 @ £448
12	Free School Meals	23,492	18,458	26,848	13,424	30,204	13,424	125,850	75 @ £1678
13	TOTAL	594,233	510,373	945,593	624,374	765,010	506,175	3,945,758	
14									
15	Grant available 23/24 (excl 3% admin)	475,634	409,782	1,081,969	582,245	675,809	561,152	3,786,591	
16									
17	Variance	- 118,599	- 100,591	136,376	- 42,129	- 89,201	54,977	- 159,167	
18									
19									
20	ASSUMPTIONS								
21	Teacher cost based on teacher at top of scale, plus TLR2c, plus 10% non contact time								
22	Head of 6th form, assumed extra 30% non contact time								
23	Data & Exam officer - based on 30% of a Gr8 post								
24	Teaching materials @ £200 per pupil								

11.5.3 Gorbenion (overhead costs) ôl-16 2023-24

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1		Aberaeron	Aberteifi	Penglais	Penweddig	Bro Pedr	Bro Teifi		TOTAL
2	Energy	162,102	166,398	249,413	239,006	209,381	155,000		1,181,300
3	R&M	20,500	41,500	35,696		31,000	66,000		194,696
4	Cleaning	74,792	110,659	151,117		175,476	134,864		646,908
5	Caretaker	48,974	39,999	72,978		38,754	53,759		254,464
6	Leadership	461,888	904,862	1,298,066	463,897	614,528	565,680		4,308,921
7	Admin team	222,905	220,230	486,130	185,450	164,952	188,475		1,468,142
8	Exam Invigilators	20,000	47,407	18,000	13,573	-	4,000		102,980
9	Librarian	14,394	29,744	31,416	-	30,839	-		106,393
10	TOTAL	1,025,555	1,560,799	2,342,816	901,926	1,264,930	1,167,778		8,263,804
11									
12	Total Pupils		599	604	1085	619	669	554	4,130
13	Total Post 16 pupils		84	66	221	106	134	101	712
14									
15	Overheads for Post 16		143,817	170,551	477,200	154,449	253,364	212,898	1,412,280

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y cyfarfod: 7 Tachwedd 2023

Teitl: Argymhelliad gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Dysgu mewn perthynas â'r ddarpariaeth Addysg Ôl-16 mewn ysgolion

Pwrpas yr Adroddiad: Rhoi adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Dysgu a gynhaliwyd ar 28 Medi 2023

Cefndir:

Ystyriodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Dysgu y ddarpariaeth Addysg Ôl-16 mewn ysgolion yn y cyfarfod ar 28 Medi 2023.

Adroddwyd y cytunwyd yng nghyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd yn rhithiol ar 11 Ionawr 2022 y byddai'n amserol cynnal adolygiad o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yng Ngheredigion. Nod yr adolygiad oedd darparu dadansoddiad ac arfarniad o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 bresennol yng Ngheredigion a nodi opsiynau cynaliadwy ar gyfer y dyfodol, ynghyd â'u manteision a'u hanfanteision posibl.

Nod yr adolygiad oedd:

- creu cyfres o egwyddorion cytunedig a oedd yn canolbwyntio ar y dysgwr
- cynnig amrywiaeth o opsiynau hygyrch a chynaliadwy wrth sicrhau bod lleisiau'r dysgwyr, llywodraethwyr, rhieni, penaethiaid a swyddogion yr Awdurdod Lleol yn rhan annatod o'r broses
- sicrhau bod ystyriaeth lawn wedi ei rhoi i ganfyddiadau ac argymhellion adolygiadau cenedlaethol Estyn a chefnidir polisi cyfredol Llywodraeth Cymru, gan gynnwys y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
- ystyried lleoliadau gwledig a'r goblygiadau ar olion traed carbon.

Roedd cyd-destun ehangach i'r adolygiad hwn hefyd, sef:

- Penderfyniad Llywodraeth Cymru i sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CTER) a fyddai'n gyfrifol am strategaeth, cyllid a goruchwyliaeth y sector addysg bellach, gan gynnwys colegau a'r chweched dosbarth mewn ysgolion.
- Adroddiad Thematig Estyn ynghylch Partneriaethau Addysg Ôl-16 (Ionawr 2021).
- Y cyfleoedd sydd ar gael drwy Fargen Twf Canolbarth Cymru, y Strategaeth Economaidd, a'r Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol o ran anghenion a sgiliau'r gweithlu ar gyfer y dyfodol a rôl ganolog y Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol wrth gasglu a dadansoddi gwybodaeth.
- Yr angen i sicrhau cynnig galwedigaethol eang ac o ansawdd, ynghyd â chynnig ehangach o bynciau Safon Uwch, sy'n caniatáu i ddysgwyr ddilyn cyfuniadau gwahanol o bynciau ac arbenigo yn eu diddordebau, gan fyw unrhywle o fewn y sir.
- Adroddiad Estyn – Adolygiad o'r cwricwlwm 16-19 oed presennol yng Nghymru (Hydref 2022)

Cytunwyd y dylid creu set o "egwyddorion cytunedig a oedd yn canolbwyntio ar y dysgwyr" er mwyn sicrhau bod lleisiau'r dysgwyr, llywodraethwyr, rhieni a phenaethiaid yn rhan annatod o'r adroddiad.

Hysbyswyd yr Aelod bod 6 egwyddor wedi'u creu -

- 1) Dylid blaenoriaethu anghenion y dysgwyr dros unrhyw anghenion sefydliadol.
- 2) Dylid cynnal a gwella'r safonau uchel cyffredinol yn ysgolion Ceredigion.
- 3) Dylai fod mwy o degwch a chyfle cyfartal i bob dysgwyr ar draws y sir o ran y cynnig, cyngor ac arweiniad, gofal bugeiliol a lles, gofynion teithio, patrwm dysgu a mynediad at gymorth. Mae hyn yn cynnwys sicrhau cefnogaeth bwrpasol ac arbenigol i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol gan sicrhau continwwm addysg iddynt yn absenoldeb ysgol arbennig yn y sir.
- 4) Dylid gwella'r cynnig cyfrwng Cymraeg i fod yn gyson o leiaf â'r cynnig cyfrwng Saesneg i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yng Ngheredigion a chyfrannu at weithlu a chymuned ddwyieithog.
- 5) Dylid sicrhau mynediad i ystod eang o gyrsiau academiaidd a galwedigaethol o ansawdd, gan gynyddu nifer y cyrsiau galwedigaethol sydd ar gael ar hyn o bryd i ddisgyblion ym mhob rhan o'r sir.
- 6) Dylai llywodraethu'r ddarpariaeth ôl-16 hyrwyddo'r egwyddorion uchod, ystyried y prosesau gwella ansawdd strategol, sicrhau bod gwariant yn cael ei gadw cymaint â phosibl o fewn y gyllideb ôl-16 a chaniatáu i benderfyniadau gael eu gwneud sy'n ystyried cynaliadwyedd amgylcheddol ac ôl troed carbon.

Roedd rhan allweddol o'r adolygiad yn cynnwys casglu barn grŵp eang o randdeiliaid. Anfonwyd arolygon at grwpiau allweddol, sef dysgwyr, rhieni / gofawyr, athrawon a chyflogwyr, a derbyniwyd cyfanswm o 1,306 o ymatebion gan yr unigolion hyn. Yn ogystal, cynhaliwyd cyfweiliadau gyda chynrychiolwyr o ddarparwyr addysgol, yr awdurdod lleol a phartneriaid eraill.

Cafodd yr ymatebion eu dadansoddi a'u gosod o dan chwe phrif thema -

- Dewis eang
- Iaith
- Lleoliad
- Cysylltiadau â'r byd gwaith
- Cydweithio rhwng ysgolion neu sefydlu canolfannau rhagoriaeth
- Athrawon a chyngor da, diduedd

Y cam nesaf oedd ystyried y sefyllfa bresennol, h.y. nifer y disgyblion, y sefyllfa ariannol, yr ystod o bynciau sydd ar gael i'r dysgwyr ac ati, a llunio opsiynau i'w hystyried wrth edrych ar y manteision a'r anfanteision yng nghyd-destun yr egwyddorion.

Yn fyr, mae'r adolygiad yn gofyn am farn ynghylch pedwar opsiwn posibl:

Opsiwn 1: Cynnal y Sefyllfa Bresennol

Opsiwn 2: Datblygu'r Sefyllfa bresennol

Byddai darpariaeth ôl-16 yn parhau ar y 6 safle presennol. Byddai'r 6 Bwrdd Llywodraethu presennol yn parhau â'u rolau presennol o ran llywodraethu hyd at 16 ond yn cytuno â'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol a fyddai'n rheoli cyllideb ôl-

16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cydgynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill.

Opsiwn 3: Darpariaeth mewn rhai ysgolion

Byddai'r opsiwn hwn yn ddatblygiad o Opsiwn 2 uchod. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 mewn un neu fwy o safleoedd. Yna, fel yn Opsiwn 2, byddai'r Byrddau Llywodraethu hynny'n parhau â'u rolau presennol o ran llywodraethu hyd at 16 oed ac yn cytuno â'r Awdurdod Lleol i ffurfio Bwrdd Strategol a fyddai'n rheoli cyllideb ôl-16 yr Awdurdod, sicrhau trefniadau addas ar gyfer cydgynllunio'r cwricwlwm ac yna comisiynu'r ddarpariaeth gan yr ysgolion, e-sgol a phartneriaid eraill. Byddai'r Bwrdd hefyd yn gyfrifol am fonitro ansawdd y ddarpariaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Lleol a'r darparwyr ar gyfer gwelliannau.

Opsiwn 4: Un Ganolfan

Byddai'r opsiwn hwn yn cynnig newid mwy pellgyrhaeddol. Byddai'n golygu cau'r ddarpariaeth ôl-16 bresennol a sefydlu Canolfan Ragoriaeth, gan gynnwys amrywiaeth o bartneriaid, mewn un neu fwy o safleoedd daearyddol addas. Corff Llywodraethol sy'n annibynnol o'r ysgolion fyddai'n gyfrifol am y cyllid a'r cwricwlwm a byddai'n penodi nifer fach o staff craidd i lywio a rheoli'r gwaith.

Argymhelliad(ion):

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Cabinet yn cynnal Astudiaeth Ddichonoldeb i ystyried Opsiwn 2 ac Opsiwn 4 yn yr Adolygiad, fodd bynnag, dylid ystyried Opsiwn 3 hefyd os nad oedd y wybodaeth a ddarparwyd ar gyfer Opsiwn 2 a 4 yn gyfredol.

Y Cyngorydd Endaf Edwards
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Dysgu